Türkiye Arşivi
Orhan SİLİER
Bağışı

TÜRK SOLU

18 MART 1969
FİATI 125 KURUŞ
YIL:2 SAYI:
70

Haydar Tunçkanat Açıklıyor:

YENİ BİR İKİLİ ANLAŞMA

İsrail-Amerikan ilişkilerinin içyüzü

Radikal Köylü Hareketleri ve ECEVİT

Bir Provokasyon

Geçen hafta içinde Millî Demokratik Devrimden yana olan bazı devrimcilere postayla bir takım broşürler gönderilmiştir .Demokratik Millî devrimden yana olan devrimciler imzasıyla gönderilen bu broşürlerin gerek içeriği, gerek biçimi gerekse gönderiliş şekli, Devrimci ideolojiyi savunanlara karşı bir provokasyona girişilmek istendiğini göstermektedir.

Broşürde Sadun Aren'in 1955 yıllarında siyasal bilgiler fakültesi dergisinde yayınlanan ve «Bu sebepten, bu günün geri kalmış memleketlerini, 18'inci asrın İngiltere'sine benzetmek ve kalkınmanın aynı modeli takip edeceğini farzetmek mümkün değildir. Bu bakımdan, örnek olarak Amerika Birleşik Devletlerini almak belki çok daha uygun olacaktır. Bu memleket, bugünkü yüksek hayat seviyesine demokratik şartlar altında ve Batı Avrupa'daki sefalet devresini geçmeksizin ulaşmıştır. Ve bu satırların yazarları, yeni gelişen memleketlerin, bu bakımdan Amerika Birleşik Devletlerinin bir asır evvelki durumundan daha elverişli şartlar içinde olduğuna inanmaktadırlar.» gibi paragrafları içeren yazısı da bulmaktadır.

27 Sayfalık broşürün 1. hamur kâğıda basılmış olması ve her bir kişiye göndermek için 230 kuruşluk pul parası ödenmiş olması, bu «devrimci eylem» için oldukça fazla masrafa girildiğini göstermektedir.

Hemen şunu söyliyelim ki, görüşlerini legal olarak, bir haftalık ve bir aylık dergide açıklamakta olan millî demokratik Devrimcilerin bu tür bir propagandadan yararlanmak istiyecekleri düşünülemez.

Ancak, Millî Demokratik Devrimcilerden ciddi şekilde rahatsız olmaya başlayan hakim çevrelerin, ajanları yoluyla onların mücadeleci kadrolarına ve ideolojik silahlarına karşı hareke-te geçmeleri tebiidir.

Bu broşürlerle ne amaçlanmıştır? Birincisi pek başarılı olmayacak olan polis tedbirlerini sağlamak, ikincisi ve daha önemlisi sol kanatta doğru devrimci stratejiye karşı güvensizlik yaratmaktadır.

Sadun Aren'in Millî Demokratik Devrim stratejisini savunanlarca zaten bilinen yazılarının böyle bir provokosyon edasıyla ve belirli sayıdaki kişilere gönderilmesi ise, bu yazıların, devrimci kanın oyunda bağışıklık kazanmasının amaçlandığı izlenimini uyandırmaktadır. Provokasyon konusu olan yazılar gerektiğinde pekâlâ yayınlanabilir ve hesabı daha geniş kitleler önünde sorulabilirdi. Bu önlenmek istenmektedir. Ancak bu provokasyon hangi yönden olursa olsun başarısızlığa uğrıyacaktır.

Demokratik Devrim Derneği, bu provokasyonla ilgili olarak aşağıdaki genelgeyi il şubelerine göndermiş ve ayrıca D.D.D. Ankara şubesi bir bildiri yayınlamıştır. Merkez yönetim kurulu bildirisinde :

«Uzun bir süredenberi iktidar çevreleri ve sağcı basının Derneğimize karşı yürüttüğü tahrik ve tertipler sonucu Derneğimiz hakkında İstanbul C. Savcılığınca soruşturma açılmıştır. Şimdilik 24 Kasım günü yapılan olağan genel Kongrede bazı delegelerin yaptığı konuşmalar üzerinde durulmaktadır.

Bunun yanısıra son günlerde bazı şahıslara postayla «Demokratik Devrimden yana olanlar» diye imzalanmış broşürler yollandığını öğrenmiş bulunuyoruz. Ne idüğü belirsiz çevreler tarafından yayınlanan bu tip yazılarla Derneğimizin en ufak bir ilgisi olmadığı bütün teşkilâtımız ve üyelerimiz tarafından bilinmektedir.

Devrimci ve millici güçleri sindirmek için sağcı baskının kaba kuvvet dahil hertürlü usulü denediği bugünlerde teşkilâtımız ve üyelerimiz herzamankinden daha sıkı ve disiplinli bir çalışma içinde olmak, tertiplere karşı devrimci uyanıklıkla, doğru bildiği yolda Anayasa çerçevesinde ve tüzüğümüzde belirtilen amaç doğrultusunda savaşına devam etmelidir.

Tam bağımsız, gerçekten demokratik Türkiye için başarılar.» denilmektedir. Ankara şubesinin yayınladığı bildiri ise şöyledir :

Demokratik Millî Devrimciler imzasını taşıyan bir çağrı elimize geldi. Çağrıda «Legal olarak örgütlenmemiş bir teşkilattan bahsedilmekte ve yaşasın Millî Demokratik Devrim sloganı da kullanılmaktadır. Ayrıca çağrıya Sadun Aren'in, Derneğimizin hiç benimsemediği aykırı görüşler taşıyan iki makalesi de eklenmiş bulunuyor.

Demokratik Devrim Derneğinin bir sözcüsü olarak bu çağrı ile Derneğimizin hiç bir ilişkisi olmadığını kamu oyuna açıklamayı zorunlu bulduk. Söz konusu çağrı Anayasanın bize sağladığı haklar ve özgürlüklerin sınırları dışında, faaliyetleri bilinen Derneğimize karşı bir polis provokasyonu niteliğindedir. Aynı biçimde çağrıda TİP üyelerine de hitap edilmiş olması, provokasyonun TİP'i de hedef tuttuğunu göstermektedir.

Partili, partisiz bütün Devrimci kardeşlerimizi ajanların ve onların tuzağına düşmüş gafillerin eseri olabilecek bütün provokasyonlara karşı uyanık bulunmağa davet ederiz.

D.D.D. Ankara Şb.
Bşk.
Niyazi Ağırnaslı.

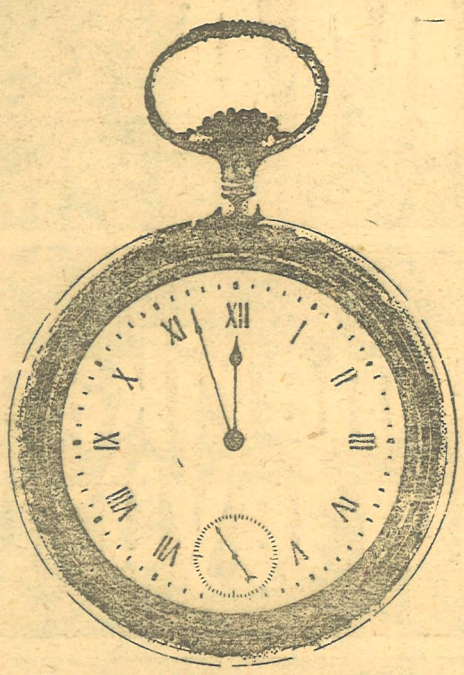

Reklâm, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU
Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1. kat 3
Telefon 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

Habora Kitabevi

YASAK KİTAPLAR
«Türkiye'de Fikir Özgürlüğü Vardır» yalanının iç yüzü (6 lira)

TÜRKİYE'DE İŞÇİ SINIFI
OYA SENCER'in büyük ilgi uyandıran doktora tezi (15 lira)

GREVLER, SENDİKALAR, PARTİLER
Lenin'in «Marksizmin en gerçek temsilcisi» de diği ROSA LUXEMBURG'un eseri (6 lira)

MİLLİ EMNİYET DOSYASI
FAİK MUZAFFER AMAÇ bir karanlığı ve malûm damgacıları anlatıyor (8 lira)

YİRMİNCİ YÜZYILDA MARKSİZM
ROGER GARAUDY'nin en önemli eseri (12.5 li ra)

YAĞMA EDİLEN TÜRKİYE
DEMİRTAŞ CEYHUN belgeleriyle BÜYÜK YAĞ MA'yı anlatıyor (10 lira)

ÇEKOSLOVAKYA MESELESİ
FİDEL CASTRO'nun Çekoslovakya olayları üze rine yorumu (5 lira)

HABORA KİTABEVİ P.K. 6 BEYAZIT — İSTANB UL
ANKARA DAĞITIMI : ANADAĞITIM, Türkiş Pa sajı Yenişehir

T. S. 139

(Basın : 60377 - 142)

başyazı •

Radikal köylü hareketinin gereği ve Ecevit

Ecevit, bütçe eleştirisi konuşmasında hâlen kıpırdanmakta olan, ama muazzam bir güç olarak şahlanış aşamasına geçmesi mukadder bulunan köylü hareketini doğru yorumlar ve bunu destekler görünmüştür. Ecevit'in bu ve buna benzer çıkışları köylerde yankısız kalmamaktadır. Ege'nin tütün üreten köylerinden, küçük üreticinin egemen bulunduğu orta Anadolu'nun ücra yerlerine kadar, her partiden nice köy emekçisinin Ecevit'e bir şans tanıma, onu köylü hareketinin gerçek bir lideri olarak görme eğilimi' gösterdiğini gözlerimize dayanarak söyliyebiliriz. Gösterilen bu güvenin haklı olduğunu görmek Türkiye sosyalistlerini ancak sevindirir.

Tarım bölgelerinin bir karış toprağa, o toprağı işleyecek çoğu ilkel üretim araçlarına sahip küçük üreticisi, orta köylü, Türkiye'nin temel güçlerinden biridir. Çok partili düzene gireliden bu yana, Türkiye'de en büyük facia orta köylünün kendi öz siyasi örgütüyle politika alanında yer almamış olması, on milyonları bulan sayısıyla tarihî gelişmemizi etkileyememiş olmasıdır. Hep yüzeyde kalan biçimsel değişiklikleri, batı taklitçiliğini devrim saymış olan aydın, bürokrat zümreye karşı şartlanmış olan bu kütle, 1945 yılından bu yana iktisadî ve siyasî bakımlardan güçlenmiş olan işbirlikçi sermayenin ve onun müttefiki bulunan taşra mütegallibesinin etkisi altında kalmıştır. Oysa, orta köylü, tıpkı şehir ve köy proletaryası gibi, toplumumuzun devrimci güçleri arasında sayılmalıdır. Orta köylünün sınıf çıkarı, kesinlikle millî demokratik devrimin gerçekleştirilmesini emreder. Emperyalizmin vesayeti altındaki bir Türkiye'de yabancının ve onun işbirlikçisi asalak sınıfların sömürüsünün ve tahakkümünün kurbanıdır orta köylü...

Orta köylüyü temsil eden köklü demokratik reformlardan yana ve bütün ülkeyi kaplayan bir harekitin, Türkiye'de henüz tam anlamıyla gelişmemiş bulunması, toplum olarak belki en büyük eksikliğimizdir. Orta köylünün sayıca egemen bulunduğu bizim gibi ülkelerde, kapitalist ilişkilerin gelişmesiyle köylü hareketi çok kez en önemli siyasî etken olabilmiştir. Balkanların ve orta Avrupa'nın son üç çeyrek yüzyıllık tarihi bunu kanıtlar. Özellikle Bulgaristan'da, Romanya'da, Macaristan'da, bu süre içinde iç ve dış sömürücülere karşı devrimci hareketin önemli bir unsuru olmuştur radikal köylü hareketleri. Bulgar tarihi bir Stambuliski'nin adını altın harflerle yazar.

Doğu Avrupa'daki köylü hareketinin Türkiye'deki yankılarına karşı tutucu güçlerin tepkisi, bugüne dek sosyalist akıma karşı gösterdikleri tepkiden farklı olmamıştır. 1919 yılında Bella Kuhn'un başında bulunduğu, sosyalist devrimin iktidardan düşürdüğü köylü reformist partisinin lideri Kont Karoly'nin yakın bir adamı olan ve hâlen İngiltere'de yaşıyana Horvat-Palozy'nin yazdığı «Dün Köleydik Bugün Halkız» adlı kitabının Türkçe çevirisini yayınlayan Süleyman Ege kovuşturmaya uğramış, 142. maddeden hapse mahkûm olmuş ve ancak Yargıtay kararıyla beraat ettirilmiştir.

Dün Köleydik Bugün Halkız kitabına karşı egemen çevrelerin tepkisiyle Bülent Ecevit'in bütçe eleştirisi konuşmasına karşı başbakan Demirel'in gösterdiği tepki arasında bir parelellik vardır. Ecevit, söz konusu konuşmasında hâlen kıpırdamakta olan, ama muazzam bir güç olarak bir şahlanış aşamasına geçmesi mukadder bulunan köylü hareketini doğru yorumlar ve bunu destekler görünmüştür. Ecevit'in bu ve buna benzer çıkışları köylerde yankısız kalmamaktadır. Ege'nin tütün üreten köylerinden, küçük üreticinin egemen bulunduğu orta Anadolu'nun ücra yerlerine kadar, her partiden nice köy emekçisinin Ecevit'e bir şans tanıma, onu köylü hareketinin gerçek bir lideri olarak görme eğilimini gösterdiğini gözlerimize dayanarak söyliyebiliriz. Gösterilen bu güvenin haklı ve yerinde olduğunu görmek Türkiye sosyalistlerini ancak sevindirir.

elirtmeye lüzum yok ki, biz CHP tabanındaki köylüyü antiemperyalist gençliğin CHP ile ilgisi bulunan bölümünü hiçbir zaman bir partinin kademelerinde yer alan karieristlerle, eyyamcı politika bezirgânlarıyla, göbekçilerle aynı sepete koymadık. İnönü'nün kanadı altına sığınarak bir siyasî kariyer yapma sevdasında olan bu tip politikacıların gerçekte bir sosyal dayanakları yoktur. Ve bunların saflarında henüz açıkça rengini belli etmemiş birçok Turhan Feyzioğulları da vardır. Aynı biçimde, biz «Ortanın Solunda» görünen, ama bulundukları yerin âmir olduğu yetenek ve çapta olmayan CHP politikacıları hakkında da pek yüksek bir fikir taşımamaktayız. Bizce, Ecevit'in bu çevre içindeki yeri, bambaşka nitelik taşımakla birlikte, tıpkı İnönü'nünki gibi özel bir yerdir. Ve köylü, tabanla birlikte Ecevit, CHP'deki gerçek gücü temsil etmektedir.

Hiç şüphe yok ki, yakın gelecekte ona ait olsa bile, köklü reformist köylü hareketi, Türkiye'nin meselelerini, Türkiye'yi özgür ve mutlu insanların yaşadığı çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmış ileri bir ülke durumuna yükseltme meselesini çözüme bağlayamaz. Bu meseleyi çözüme bağlıyacak olan proleter sosyalizmdir. Siyasî yelpazede radikal köylü hareketinin solunda yer alan şehir ve köy proletaryasının sosyalist hareketidir. Kısa vâdede olmasa bile, gelecek, proleter sosyalizminindir.

Köylerden gelen haberler, bir uyanış ve bilinçlenme içine girmiş olan küçük tarım üreticisinin er-geç güçlü bir antifeodal demokratik köylü hareketinin bundan sonraki tarihî gelişmemizin en önemli etkenlerin den biri olabileceğini bize müjdelemektedir.

Bu hareketin soluda proleter sosyalizminin yer alması da kaçınılmaz birşeydir. Proleter sosyalizmi 141. madde gölgesinde sosyalistçilik oyunundan. bugün yürekler acısı hallerine tanık olduğumuz küçük politikacıların eylem dedikleri şeyden bambaşka birşeydir. Ancak köylü ve proleter hareketleri siyaset alanında en önemli etkenler olarak Türkiye'nin tarihî gelişmesini etkiledikleri zamandır ki, gerçekten demokratik uygar bir ülke olacaktır Türkiye....

Radikal köylü hareketinin gelişmesi, devrimci güçbirliğini emekçi halk tabanına dayandırma ve en derin anlamıyla, kurma yolun da önemli bir adım olacaktır.

Türk Solu

olaylar ●

TİP Merkez kurulunun raporunda, dikkat edilirse iç ve dış politikamızda egemenliğini her geçen gün biraz daha arttırmak için yoğun bir çaba harcayan Amerikan emperyalizminin adı bile geçmemektedir.
Oysa son hareketlerin ağırlığı Amerikan emperyalizmine ve yerli işbirlikçilerine karşı olmakta toplanıyordu.
Son tahlilde hareketler, AP'nin silâhlı tertiplerine rağmen başarılıydı.

TİP Merkez yürütme kurulu raporu

TİP Merkez Yönetim Kurulu, Genel Yönetim Kuruluna son olaylar ve AP'nin tutumuna değinen bir rapor verdiydi. Raporu şöylece özetliyebiliriz:

- AP çıkmazdadır. Kurtulmak için Anayasa düzenini işlemez hale getirmek çabasındadır.
- Bu bakımdan anarşiden fayda görmektedir.
- Konya ve İstanbul olaylariyle AP Anayasa'yı ilga etmek için kurduğu plânları uygulamaktadır.
- Nitekim Anayasa Nizamını Koruma Kanunu Tasarısı meclise sevkedilmiş bulunuyor.
- AP seçimlere böyle bir terör havası içinde girmek istemektedir.

Dikkat edilirse iç ve dış politikamızda egemenliğini her geçen gün biraz daha artırmak için yoğun bir çaba harcayan Amerikan emperyalizminin adı bile geçmemektedir. Oysa son hareketlerin ağırlığı Amerikan emperyalizmine ve yerli işbirlikçilerine karşı olmakta toplanıyordu. Son tahlilde hareketler, AP'nin silâhlı tertiplerine rağmen, başarılıydı ve emperyalizm yatıştırma taktiği gereği bir takım geri çekilme manevralarını uygulamak zorunda kalmıştı. Bu arada geniş kitleler AP yöneticilerinin efendileri uğruna neler yapabileceklerini öz deneyleriyle de saptama olanağını bulmuşlardı.

Rapordaki görüşün tersine anti-emperyalist hareketlerde AP yöneticileri aktif bir rol oynamamıştır. Örneğin 6. Filoyu AP anarşi çıksın diye davet etmemiştir. Kommer'i de öyle. Yurdumuzun dört bir yanını saran anti-emperyalist gösteriler, Amerikan emperyalizmi ve onun işbirlikçisi durumundaki AP yöneticilerine rağmen olmaktadır. Anayasa nizamını koruma kanunu tasarısının ana hedefinin de, her geçen gün geniş halk kitlelerini içine alma eğilimi gösteren, bu bağımsızlık hareketlerini önlemek olduğu açığa çıkmış bulunuyor. Raporda ifade edildiği gibi AP, anayasa nizamını bizzat kendisi işlemez hale getirmeğe çalışmamaktadır. AP'yi buna zorlayan AP'li yöneticilerin emperyalizmle kurduğu millî çıkarlarımıza taban tabana zıt ilişkileridir. Millîci güçler dönen dolapların bilincine vardıkça, emperyalizm ve yerli işbirlikçilerine karşı doğal olarak daha da kitlevi bir tepki göstereceklerdir. Yine doğal olarak karşı taraf da bu tepkiyi kırmak için, gayri millî niteliğini tamamen açığa vurma pahasına da olsa, her tertibe baş vuracaktır.

Bir toplumun millîci güçlerinin emperyalist boyunduruğu parçalama yönünde giriştiği hareketleri anarşi olarak nitelendirenler; ancak bu hareketlerden zarar gören emperyalistler, işbirlikçileri ve onların bilerek ya da bilmeyerek dümen suyundan ayrılamayan «bayağı politikacılar»dır. Şayet emperyalizmin egemen olduğu bir ülkede kitlevî nitelikte anti-emperyalist hareketler etkili bir biçimde gelişemiyorsa asıl o zaman bir anarşi söz konusudur. Asıl o zaman toplumun gelişmesinde son sözü söyleyecek olan devrimci güçlerde teorik ve pratik bakımdan bir anarşi, ya da devrimci eylem stratejisinin sosyalizmin bilimi ışığında doğru olarak saptanmasında kundaklanması ve bunun sonucu, gereği gibi örgütlenmemiş olması söz konusudur.

A Y B A R
— Bütün yollar 69 seçimlerine çıkar —

6. Filonun bundan evvelki gelişinde Vedat Demircioğlunun öldürülmesinden sonra Dolmabahçedeki, Cağaloğlundaki gençliğin tepkisini anarşist hareketler olarak vasıflandıran Aybar'ın tutumunu merkez yürütme kurulu da bu raporu ile, biraz daha üstü kapalı bir biçimde, benimsemiş görülüyor.

Şimdiye kadar AP'nin iç ve dış politika tutumuna karşı çoğunlukla tutarlı bir vaziyet takınmamış olan Türk basınının bile bağımsızlık gösterilerinden cesaret alarak ikili anlaşmalar konusunda olsun, yabancı üs ve tesisler konusunda olsun, millî ordu, millî sanayi konularında olsun, 6. Filonun ziyaretleri konusunda olsun birden böylesine olumlu bir değişme gösterdiği bugünlerde; CHP de MP de hattâ AP içinde hiç de küçümsenmeyecek benzeri gelişmelerin olduğu; Amerikan emperyalizminin bile geri çekilme manevrası yapmak zorunda kalıp, 6. filonun ziyaretlerini iptal ettiği bu günlerde TİP Merkez Yürütme Kurulu'nun bağımsızlık hareketlerinin tamamen dışında kalması yetmiyormuş gibi verilen şehitlerin, dökülen kanların adını bile anmadan dikkatleri sandıklara çevirme gayretleri ayrıca ibret vericidir.

1500 çocuk daha gömdük

Sağlık Bakanı, yalnız kızamıktan, 15.000 çocuğumuzun öldüğünü açıklamış bulunuyor. Ölen çocuklarımızın acaba yüzde kaçının ölüm nedeni saptanabilmektedir. Ya Allah verdi - Allah aldı tevekkülü içinde göçüp gidenlerin sayıları?! Ya diğer salgınlardan, yetersiz gıdalanmadan, doktorsuzluktan, ilâçsızlıktan, doğmalarile birlikte göçüp giden yavrularımız!?

Bakan'ın söylediğine göre gelecek yıl bir milyon çocuğa kızamık aşısı yapılacakmış. Kabahatı ebeveynlerde bulur Bakan. Doktora zamanında başvurmazlarmış. Hangi doktordan bahseder bu Bakan? Tüm köylerimizin üfürükçülerle dolması için yoğun bir çaba gösteren bizzat kendileri olduklarını nasıl da bilmezlikten gelir?! Bir karış toprağa hasret bu köylü vatandaşlarımız çoluk çocuğunu nasıl besler, kış kıyamette nasıl barındırır? Doktor ücretini, ilâç parasını nerden bulur? Hazine topraklarını bile ağalara beylere peşkeş çeken bizzat kendileri olduklarını nasıl da bilmezlikten gelirler?

Millîci güçler yalnız meydanlarda şehit düşen delikanlıların hesabını sormakla yetinemezler. Nehak yere kitle halinde gömdüğümüz bebeklerimizin de hesabının sorulması gerekir.

Gelecek yıl bir milyon çocuğa çiçek aşısı yapılacağını söylemekle işledikleri günahlardan kurtulamaz bu beyler.

T U R A L
— Zuhur mu, zuhurat mı? —

Devlet sırrı!

Şayet Başbakan Cumhur Reisi ile 45 dakika görüşür de bu ziyaretin sebebini soran gazetecilere, bazı bölgelerde göllerin taşmasından doğan zararlar hakkında Cumhur Reisine bilgi verdiğini açıklarsa; şayet ayni tarihte Kurmay Başkanının rahatsız olduğu, evinde istirahat ettiği, bir gün evvel de karargâha gelmediği ve bir yetkilinin Kurmay Başkanı hakkında gazetecilerden soru sormamalarını istediği haberleri yayılırsa, bu demektir ki Kurmay Başkanı görevinden alınıp Askerî Şûraya atanmıştır.

Bizce olayın en ilgi çekici yönü iktidarın devlet sırrı saklamaktaki bu üstün başarısıydı...

Küçük çapta bir olay vukuunda nükleer silâhlara başvurmak karşılıklı intahar demektir. Başarılı stratejinin özelliği ise «caydırıcılık» vasfına sahip olmasıdır. Yani başarılı strateji karşı tarafı saldırı yapmaktan vazgeçirmelidir. Karşı tarafı yıldırmalıdır. «Esnek mukabele» doktrini hem top yekûn bir nükleer bir savaş tehlikesini önlemekte hem de tırmanmaya kapıyı açık tutmaktadır.

• olaylar

Nato stratejisi

Em. Amiral Sezai Orkunt'un geçen hafta Cumhuriyet gazetesinde NATO STRATEJİSİ üzerine yayınladığı yazı yurdumuzun maruz bırakıldığı tehlikeyi oldukça net bir şekilde ortaya koyması bakımından olsun, AP'nin emperyalist devletlere özellikle ABD'ne teslimiyet politikasını yansıtması bakımından olsun önemliydi.

Orkunt, Dışişleri Bakanı İ. S. Çağlayangil'in mecliste yaptığı bütçe konuşması üzerinde durmaktadır. Çağlayangil bu konuşmasında NATO stratejisine değinmekteydi. Ona göre Nükleer silâhlarda şimdi artık bir denge vardır. Bu nedenle «kitlevî mukabele» doktrini artık geçerliliğini kaybetmiştir. «İnandırıcı» ve «caydırıcı» olma niteliğini kaybetmiştir. Küçük çapta bir olay vukuunda nükleer silâhlara başvurmak karşılıklı intahar demektir. Başarılı stratejinin özelliği ise «caydırıcılık» vasfına sahip olmasıdır. Yani başarılı strateji karşı tarafı saldırı yapmaktan vazgeçirmelidir. Karşı tarafı yıldırmalıdır. «Esnek mukabele» doktrini hem top yekûn bir nüklear bir savaş tehlikesini önlemekte hem de tırmanmaya kapıyı açık tutmaktadır. Orkunt Çağlayangilin konuşmasını bu mealde özetliyor. Orkunt bu mütalaaların Çağlayangile ait olmadığı fikrindedir. NATO'nun Amerikan, İngiliz delegeleri görüşlerini bizlere kabul ettirmek için buna benzer fikirler öne sürmüşlerdir.

Em. Amirale göre «esnek mukabele» doktrininde de caydırıcılık vasfı yoktur. İttifak nasıl bir strateji yaparsa yapsın nüklear silâhların etkisi mutlaktır. Çünkü stratejilerin temeli bu silâhın gücünde yatmaktadır. Nüklear silâhların başlangıçta ya da üç beş gün sonra kullanılmasile değişen bir şey yoktur. Kaldı ki «kitlevî mukabele» doktrininde de küçük olaylarda nüklear silâhların derhal kullanılması diye bir mceburiyet söz konusu değildir. Sonra klasik kuvvetlerin hazırlanış ve tertipleniş şekilleri bu yeni stratejide yine sabit kalmaktadır. Değişen husus silâhların tertiplerinde değil stratejik ve taktik nüklear silâhların kullanılma zamanı ve yetkisindedir. Orkunt Çağlayangil'in bu çok önemli hususu geçiştiriverdiğini yazıyor. «Rusya» nüklear dengeyi sağlayınca imha tehdidi Amerikaya kadar yayılmış, o zaman iş değişmiştir. O zaman strateji değişmiştir.

Emekli Amirale göre «caydırıcılık» karşılıklı olur. Amerikanın böyle bir tehdit karşısında kalması onu savunma stratejisinde bir cayma mecburiyetinde bırakmıştır. Bu strateji değişikliğile NATO'nun büyük devletleri özellikle Amerika kendi üzerlerindeki artan riski azaltmak amacındadır.

Bizim gibi ittifakın ucundaki ülkelerde yeni strateji gereği bu risk artmaktadır. Görülüyor ki Amerikan taraflısı olmakta Demirel yalnız değildir.

27 Mayıs derneğinde verilen konferanslar

27 Mayıs Millî Devrim Derneği genel merkezi faaliyetlerinden olan serî konferanslar, her hafta Cumartesi günü saat 15 de yerine getirilmektedir. 15 Mart Cumartesi günü, dergimiz baskıya girdiği sırada, Tabiî Senatör Kadri Kaplan «Türk Ekonomisinin Gelişme Durumu» konulu bir konferans vermekteydi. Kaplan'ın konuşmasını gelecek hafta sütunlarımızda bulacaksınız.

22 Mart Cumartesi günü saat 15 de ise, Prof. Bülent Nuri Esen «1961 Anayasası, Temel Hak ve Özgürlükler» konusunda bir konuşma yapacaktır. Ankara'lı okurlarımıza duyururuz.

Hasan Ali Yüceli anma gecesi

TÖS ve TÖDMF Genel Merkezleri, geçtiğimiz Pazar günü Siyasal Bilgiler Fakültesinde Atatürk'çü Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'i anmak amacıyla bir gece düzenlemiştir.

Açış konuşmasını yapan Fakir Baykurt'tan sonra ilk olarak söz alan TÖS II. Başkanı ve Köy Enstitüsü eski müdürlerinden İsmail Safa Güner, Köy Enstitüleri hareketinin eğitsel niteliği üzerinde durmuş ve bu halkçı girişimin egemen sınıflar ve özellikle toprak ağaları tarafından nasıl baltalandığını örnekleriyle anlatmıştır.

Daha sonra söz alan Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğretim üyelerinden Nejat Erder, Köy Enstitüleri olayını ekonomik ve siyasal açıdan tahlil ederek, **«Türkiye'de herhangibir konuda devrimci bir çaba gösterirken hangi güçlerin karşımızda olduğunu ve hangi sınıfların bizden yana bulunduğunu doğru olarak saptamak zorundayız. Biz meseleleri sınıf açısından koymasak bile, karşımızdaki sınıflar bize karşı bir sınıf savaşı yürüteceğinden, istesek de istemesek de mücadelemizi sınıfsal nitelik çizgisine oturtmak zorunda kalırız. Onun, için sorunları geçici aktüel problemler olarak koymak, bizi yanlış yola götürür»** demiştir. Nejat Erder, konuşmasının sonunda şunları söylemiştir: **«Köy Enstitüleri olayı, sınıfsal çıkarlara göre davranan unsurların mücadelesine tipik bir örnektir.»**

Yücel'in özgürlük anlayışı konusunda konuşan TÖS yöneticisi Ahmet Cenan ve Yücel'in halkçılığı yönünü anlatan TÖDMF Genel Sekreteri Mehmet Cihangir'den sonra Can Yücel söz almış ve bu arada Köy Enstitülerinin yetiştirdiği değerlerden ozan Nebi Dadaloğlu şiirler okumuştur.

Can Yücel, **«Bize maddeci diyorlar, materyalist diyorlar. Evet, biz maddeciyiz. 141. maddeci, 142. maddeci değiliz, Tarihsel maddeciyiz»** demiştir.

ayıkla pirincin taşını • *rıfat ılgaz*

O Neredeymiş

Şu ulusal ordu lâfının altından hâlâ kalkamamış görünüyor AP'liler. Senato'da AP'nin Malatya senatörü:

«1946 yılında Missouri gemisi İstanbul'a geliyor diye genelevler boyatılıp, süslenip, kapısında Mehmetçik'e nöbet tutturulurken ulusal ordu özlemcileri o zaman neredeydiler?»

Kapıdaki inzibat erinin niçin dikildiğini bilmeyen bu AP'li senatör nerdeymiş acaba? Bütün ayrıntıları yakından izlediğine göre pek uzaklarda olmasa gerek!.. Nerdeymiş ve nasıl davranmış?..

Seçimlik genelge

Demirel Valilerden «tam çalışmayı sağlayacak şekilde» bilgi istiyor. Birer genelge göndererek «her türlü iktisadi ve sosyal gelişme faaliyetleri için elverişli ortam şartlarını vücuda getirecek enfrastrüktür tesislerinin gerçekleşmesi...» gibi çeşitli konularla ilgili bilgiler... Enfrastrüktür tesislerin gerçekleşmesi çok güzel ama önce şu enfarktüsten yatan millî sanayi'e bir el atsak! Bu sırt üstü yatan sanayi de valilere genelge göndermekle nasıl ayağa kalkar bilmeyiz. Valilere lâf olsun diye genelge, yabancı sermayeye, lâfı duyulmasın diye özelge!

Ağız alışkanlığı

«15 yargıtay üyesinin sicilleri inceleniyor!»

Bir iktidar gazetesinin başyazı yerine koyduğu bir haberin başlığı bu!

Sicillerinin nesi incelenecekmiş? Alt yanında okuyoruz haberin:

«Yaşları, tahsilleri, dil bilip bilmedikleri, eser verip vermedikleri, gördükleri görevler...»

Anlaşıldı değil mi, üyelerin polisteki sicilleri değil!

Herkese «müseccel» yaftasını vurmak isteyenlerin sicil memurluğu gayretkeşliği bu!

Kaç santim

Ölçmüşler, biçmişler, Venedik'in yılda ellibir milimetre battığını anlamışlar. Yirmi yıl sonra on santim, iki milim... Yüz yıl sonra yarım metre... İki yüz yıl sonra...

Ah bir de Türkiye'nin ne kadar battığını ölçebilsek! Batıranları bilip te, kılıkılına ne kadar battığını bilememek çok kötü! Bütün ağız kalabalıkları, bütün atıp tutmalar, zart zurtlar, baskılar, yeni yeni tasarılar da hep bunun için işte!

Suriye'de ne oluyor?

Suriye'de yöneticiler arasındaki anlaşmazlığın arka plâna itilmesi, hiç değilse kuvvet kullanmadan parti içi mücadele yoluyla çözümlenmesi beklenebilir. gerçekten de ülkenin bir kısmı işgal altındayken ve saldırgan İsrail ve onu destekleyen emperyalistler, yeni bir saldırı için arapların zayıf bir anını beklerken, içerde «iktidar savaşına girişmek tek kelimeyle «çılgınlık» olur.

Suriyede Baas partisi yöneticileri arasında çıkan anlaşmazlık henüz aydınlığa kavuşmuş değildir. Batılı kaynaklardan verilen bilgiler, Genelkurmay başkanı Hafız El Esat'ın, kansız bir darbe yaparak, başbakan Nurettin Attasi ve taraftarlarını Tasfiye ettikleri yolundaydı. Batı ajansları bunu, Baas partisi içinde **«solun tasfiyesi»**, ve **«Suriyedeki Sovyet nüfuzuna»** son verilmesi olarak nitelendiriyordu.

Buna karşılık Sovyet TASS ajansı da, büyük Batı ajanslarının **«Suriyedeki politik durum etrafında gürültülü yayın yaparak Orta - Doğu gerginliğini arttırmak»** amacında olduklarını ileri sürüyor ve şu açıklamayı yapıyordu: **«Suriyede mevcut politik rejim ve bu ülkede kabul edilmiş olan ilerici ölçüler, bazı batı başkentlerinin anlayacağı şeyler değildir» «....Suriye ve S.S.C.B. arasındaki dostça ilişkiler ve kardeşçe işbirliği, özellikle, bu bölgede kaybettikleri durumlarını tekrar elde etmek hayali içinde olan emperyalist çevreleri rahatsız etmektedir.»**

Suriyedeki buhranın, bir durgunluk dönemine girdiği söylenebilir. Bunda dış etkilerin de rolü olduğu muhakkaktır. Cezayirdeki «İlerici Partiler Konferans» ına giden Suriye Dış İşleri Bakanı İbrahim Makûs, dönüşte Kahireye uğrayarak başkan Nasır'ın arabuluculuğunu istedi. Ayni zamanda Baas partisi yöneticilerinden olan İ. Makûs, «anlaşmazlığın kuvvet kullanarak değil, mantık yoluyla çözümlenmesini» isteyen bir de demeç verdi. Bundan sonra Nâsır, bir temsilcisini hemen Suriyeye gönderdi. Cezayir Devlet Başkanı H. Bumedyen de, gençlik bakanı A. Kerim Ben Mahmut'u, Suriye yöneticilerine hitap eden bir mesajla birlikte Şama yolladı. Bütün bunlardan sonra Suriyede yöneticiler arasındaki anlaşmazlığın arka plâna itilmesi, hiç değilse kuvvet kullanılmadan parti içi mücadele yoluyla çözümlenmesi beklenebilir. Gerçekten de, ülkelerin bir kısmı işgal altındayken ve saldırgan İsrail ve onu destekleyen emperyalistler, yeni bir saldırı için Arapların zayıf bir anını beklerken, içerde «iktidar savaşına» girişmek tek kelimeyle «çılgınlık» olur.

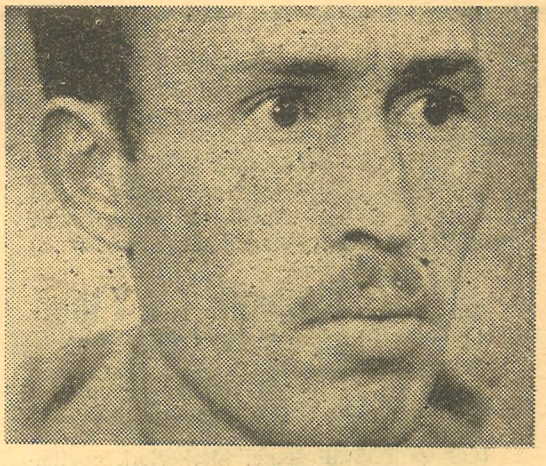

BUMEDYEN

Bu yıl, konferansın ağırlık noktası, İsrail - Arap çatışması oldu. Yayınlanan bildiride,**«İsrailli saldırganlara silâh veren İngiltere ve Birleşik Amerikanın tutumu»** kınanmakta ve **«Orta-Doğu probleminin bölgesel bir çatışma olmayıp, dünya ölçüsündeki anti-emperyalist savaşın bir parçası»** olduğu belirtilmektedir.

Altı parti **«Müslümanların Hıristiyanların ve Yahudilerin, ırk ve din ayrımı olmaksızın, eşit haklarla yaşıyabilecekleri demokratik bir Filistinin gerçekleştirilmesi yolundaki haklı savaşında, Filistin mukavemet hareketini tam olarak desteklediklerini»** açıkladılar.

Bildiride, ayrıca, **«Batı Avrupa ülkeleri üzerinde Amerikan hegemonyasını sürdürmek ve güçlendirmek amacıyla Birleşik Amerika ve Avrupadaki gerici grupların niyetleri»** de kınanmaktadır.

Akdeniz bölgesi ilerici partiler konferansı

«Akdenizde Amerikan 6. Filosunun mevcudiyetiyle ortaya çıkan durumu gözden geçirmek üzere» her yıl toplanan «Akdeniz Bölgesi İlerici Partiler Konferansı» 4 Martta çalışmalarını bitirerek bir bildiri yayınladı. Cezayir'de yapılan toplantıya Mısır Sosyalist Arap Birliği, Suriye Baas, Cezayir Millî Kurtuluş Cephesi, İtalyan Sosyalist Proleter Birliği, İtalyan Komünist Partileri ve gözlemci olarak «El Fetih» katıldılar. Hatırlanacağı gibi geçen yıl İtalyada toplanan konferansa Türkiye'den TİP adına Rıza Kuas ve Sadun Aren gitmişler ve olay iktidar basınınca gürültülü bir yayın kampanyasına yol açmıştı. TİP, bu yıl toplantıya katılmama gerekçesi üzerine, bir açıklama yapmamıştır.

Batı Almanya'da Cumhurbaşkanlığı Seçimi

Herkes Batı Berlin'de yapılmakta israr edilen Batı Almanya Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yarattığı Doğu-Batı gerginliği öylesine dalmıştı ki, adayların niteliği üzerinde kimse pek öyle fazla durmuyordu. Seçim arifesinde, üçüncü parti durumunda olan Liberal'lerin **Gustav Heinemann'ı** destekleyeceklerini açıklamaları dikkatleri birdenbire Sosyal - Demokratların adayı üzerine çekti. Gerçekten de ertesi gün (5 Mart) yapılan seçimde **Heinemann,** Neo-Nazilerin de rakibi Schroeder'i desteklemesine rağmen, 506'ya karşı 512 oy'la seçimi kazandı.

Sonuç, Batı Almanya yöneticilerinin militarist ve tahrikçi politikalarından endişe duyanlara biraz olsun rahat nefes aldırttı. Ciddî **Le Monde** gazetesinin, seçim sonuçları ile ilgili başyazısı şu cümleyle başlıyordu: **«Uzun yıllar var ki Rhen kıyılarından böyle iyi bir haber gelmedi»**

Şüphesiz seçim sonuçlarının böyle hoşnutluk uyandırmasının nedeni, Heinemann'ın Sosyal-Demokrat parti adayı olmasından çok, onun kişiliği ve geçmişindeki davranışıydı. Bir defa yeni başkan, Nazi Almanyasının sorumluluklarına katılmamış «nadir» Batı Alman politikacılarındandı. İnanmış bir Hıristiyandı ve savaştan sonra politikaya Hıristiyan - Demokrat partide başlamıştı. 1949 da Adenauer'in içişleri bakanı olmuş, fakat ertesi yıl, yürütülen silâhlanma politikasını protesto etmek için istifa etmişti. 1952'de ise Hristiyan Demokrat partiden ayrıldı ve 1957'de Sosyal - Demokrat partiye girdi.

Heinemann'ın Cumhurbaşkanı seçildikten hemen sonra **Stuttgarter Zeitung** gazetesine verdiği demeç büyük yankı uyandırdı. Temmuzda göreve başlayacak olan yeni cumhurbaşkanı bu demecinde: **«...NATO'ya bağlı olmak Alman politikasının mihenk taşı olamaz. Zira halkımızın NATO içinde de, Varşova Paktı içinde de birleşmesi imkânsızdır. Şu halde prensip bakımından bloklardan ayrılmaya hazır olmalıyız.»** diyordu. Açıkça görülüyor ki bu sözler, bugüne kadar Batı Almanya yöneticilerinin izlemekte oldukları politikaya aykırı olup, daha çok De Gaulle paraleline düşmektedir. Gerçekte, bugün Batı Almanyanın militarist ve tahrikçi politikasını çizenler, Almanya içinde ve dışında çok kuvvetli dayanaklara sahiptirler. Ve yine bugünkü şartlarda iki Almanya'nın birleşmesi çok güç, hemen hemen imkânsız bir iştir. Fakat yine de, Batı Almanya'nın başında Cumhurbaşkanlığı gibi temsilî bir makamda da olsa, silâhlanma ve bloklara bölünme politikasına karşa bir Alman'ın oturması önemi inkâr olunamıyacak bir olaydır. Ve hele bu zât'ın kişiliği biline biline Cumhurbaşkanı seçildiği göz önüne alınırsa...

HEİNEMANN

ODTÜ'lü Öğrenciler serbest bırakıldı

Kararın verilmesiyle birlikte, bini aşkın dinleyici mahkeme heyetini dakikalarca sürecek bir şekilde alkışlamışlar, Öğrenciler Bağımsız Türkiye diye bağırmışlardır. Daha sonra Dağ Başını marşıyla Adliyeyi terkeden kalabalık öğrenci grubu, Bağımsız Türkiye diye bağırarak serbest bırakılan arkadaşlarını cezaevinden almaya gitmişlerdir.

Amerikan Büyük Elçisi Kommer'in arabasının, Rektör Kurdaş'ın davetlisi olarak geldiği ODTÜ bahçesinde yakılmasından doğan davaya Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesince 12 Mart 1969 günü saat ondan itibaren bakılmış, sonuçta tutuklu bulunan onüç genç tahliye edilmişlerdir.

Ağır Ceza Mahkemesi 12 Mart günkü gündeminde sadece bu davâyı koymuş bulunuyordu. Mahkeme salonunu ve koridorları bini aşkın bir dinleyici topluluğu doldurmuştu. Saat onda başlayan davaya otuz kadar avukat savunma vekili olarak katıldılar. Bu avukatlar arasında Ağrı ilinden dahi gelenler vardı.

Savcılık davayı Türk Ceza Kanunu'nun 128/2 maddesi ile birlikte 516 ve 517. maddelerine dayanarak açmıştı. 516. ncı madde basit ızrar suçunu ihtiva eder. 517. madde suçun on kişi veya daha fazlası tarafından işlendiğinde savcılığa kamu davası açmak yetkisi veriyordu. Avukat Yılmaz Dereli, sanıkların hüviyetleri tesbit edildikten sonra, Ceza Kanununun 173. maddesi gereğince, T.C.K. 128. inci maddedeki suça göre dava açılabilmesi için Adalet Bakanlığının iznlnin yetmiyeceğini, suç iki devlet arasında harp hali yaratmak gibi durumu gözönünde bulundurduğu için, bu konuda dava açılabilmesi için hükûmetin isteği bulunması gerektiğini, tatbikat hukukunun bunu doğruladığını belirtti. Böylece açılmamış bir dava karşısında bulunduğunu anlattı. Öte yandan öğrenciler suç ağır cezalı sayıldığı için tevkif edilmişlerdi, oysa ağır cezayı kapsayan 128. maddeye göre dava açılması izni öğrencilerin tevkifinden sonra verilmişti. Dereli bu işlemin de usulsüzlüğünü belirtti. Mahkeme bu usul itirazını neticeye bağlayıp davanın görülmesine karar verdikten sonra sanıkların sorgusunu yaptı. Sorguları sırasında bütün öğrenciler, üniversite bahçesinde Kommer'i protesto ettiklerini. GO HOME. EVİNE GİT, BAĞIMSIZ TÜRKİYE diye bağırdıklarını, fakat arabanın yakılması fiiline katılmamış olduklarını, kendilerinin sosyalist olarak tanındıkları için, fiili işlemedikleri halde tutuklandıklarını anlattılar. İki öğrenci araba yanıp söndürüldükten sonra okulun fotoğrafçısına arabanın enkazı önünde hatıra resmi çektirdiklerini ifade etti.

Sorgudan sonra söz alan Avukat Halit Çelenk, yaptığı konuşmada, ağır cezalı bir suç karşısında bulunulmadığını, fiilin sadece basit ızrar suçunu teşkil edebileceğini, bu konuda da sanıklar aleyhinde hiçbir kanuni delil olmadığını, maddeler tahlil ederek, anayasadan ve İtalyan hukukçularından örnekler vererek anlattı ve sanıkların tahliyesini istedi.

Halit Çelenk'den sonra sözalan Bağımsız Aydın milletvekili ve savunma avukatı Reşat Özarda, bu olayın Amerika ile Türkiye arasındaki ilişkileri bozmadığını, tam tersine Amerikanın Türkiyeye karşı daha saygılı ve haysiyetli bir dış politika izlemesine sebeb olacağını, Amerikan gazetelerinde yayınlanan yazılardan örnekler okuyarak açıkladı.

Üç saatten fazla süren duruşma sonunda yargıçlar, ara vererek, tahliye ısteğini görüştüler. Savcı tahliye isteğine şimdilik katılmamıştı. Yarım saat sonra yeniden başlanan duruşmada Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi büyük tezahüratlara yol açan kararını okudu. Krarda, bu olayın Amerika ve Türkiye arasındaki ilişkileri bozup bozmadığını Dış İşleri Bakanlığı'ndan sorulmasına, ayrıca Bilirkişiye bu hususun tetkik ettirilmesine karar veriliyor ve sanıkların topu, suç basit bir ızrar fiilini teşkil ettiği için serbest bırakılıyorlardı.

Kararın verilmesiyle birlikte, bini aşkın dinleyici mahkeme heyetini dakikalarca sürecek bir şekilde alkışlamışlar. Öğrenciler Bağımsız Türkiye diye bağırmışlardır. Daha sonra Dağ başını marşıyla Adliyeyi terkeden kalabalık öğrenci grubu Bağımsız Türkiye diye bağırarak serbest bırakılan arkadaşlarını cezaevinden almaya gitmişlerdir.

Rasih Nuri İleri tutuklandı

Rasih Nuri İleri tutuklandı. Anadolu yayınlarından çıkan Henri Lafebvre'in Lenin adlı eserini çevirdiği için hakkında 142/1 maddeden ötürü gıyabî tevkif kararı verilen Rasih Nuri İleri, 14 Mart cuma sabahı İstanbul 2. şube memurlarınca evinden alınarak tutuklanmıştır. Rasih Nuri İleri'nin cuma akşamına kadar izi bulunamamış 2. şubeden bir ara telefon ederek durumunu bildirmesine rağmen, ikinci şube yetkililerince orada bulunduğu inkâr edilmiştir.

anadolu A yayınları

Jean Baby

En Güzel Dünya

Yeni çıktı

Müntekim ÖÇMEN
10 TL.

- **ROSA LUXEMBURG:** Tony Cliff - Yurdakul Fincancı, 6 TL.
- **V. I. LENİN** (Hayatı ve Eserleri): Henri Lefevre - M. Rasih Nuri İleri, (Toplatılmıştır).
- **HÜR DÜNYANIN DİKTATÖRLÜĞÜ:** B. Nirumand - Arif Gelen, 10.— TL.
- **KARL MARX: HAYATI VE ESERLERİ:** H. Lefebvre - M. Reşat Baraner, Cilt I. 12,50 TL., Cilt II. 6.— TL.
- **FELSEFE VE SİYASET:** Lucien Seve - Müntekim Öçmen, 7,50 TL.
- **İLK ÇAĞ MATERYALİZMİ:** Georges Cogniot - Sevim Belli, 10.— TL.
- **J. P. SARTRE, KÜBA'YI ANLATIYOR:** Sartre - Şahin Alpay, 12.50 TL.
- **İNSANLAR ARASINDAKİ EŞİTSİZLİĞİN KAYNAĞI:** J. J. Rousseau - Erdoğan Başar, 10.— TL.
- **1848 DEVRİMİ:** Gaston Martin - Sevim Belli, 7.50 TL.
- **EKONOMİ POLİTİK NEDİR?:** A. Barjonet - Erdoğan Başar, 5.— TL.
- **GENEL DAĞITIM:** Kemal Karatekin, Ankara Cad. 53, İstanbul.
- **ANKARA DAĞITIMI:** Aydın Kitabevi, Kocabeyoğlu Pasajı, Yenişehir - Ankara.
- **Anadolu Yayınları:** P.K. 288, Bakanlıklar - Ankara.

T. S.: 143

Haydar Tunçkanat açıklıyor:
Demirel kabinesinin ve Suray'ın imzaladığı ikili anlaşma

Bu ikili anlaşma, hükümetin ihlâl etmiş olduğunu gösteri

Türk Solu, bu sayısında Demirel Hükümeti tarafından imzalanan bir "ikili anlaşma„ örneğini sunmaktadır. CİA raporundaki nötralize edileceklerin listesini açıklayan Tabii Senatör Haydar Tunçkanat'ın kaleminden bütün ayrıntılarıyla gözler önüne serilen bu ikili anlaşmaya bütün yurtseverlerin ve milliyetçilerin dikkatini çekeriz.

305 Milyon liralık bu anlaşmanın adı, Karadeniz Bakır işletmeleri A.Ş.dir

«SÖMÜRGE VEYA İŞGAL EDİLMİŞ ÜLKELER DIŞINDA, BU VEYA BENZERİ HÜKÜMLERİ İÇİNDE BULUNDURAN BİR KREDİ ANLAŞMASI GÖSTERİLEBİLİR Mİ? TÜRKİYE, BAĞIMSIZ BİR ÜLKEDİR ve BAĞIMSIZLIĞINI DA UZUN BİR MÜCADELEDEN SONRA BİNLERCE ŞEHİDİNİN KANI BAHASINA KAZANMIŞTIR. FAKAT BU ANLAŞMA DA GÖSTERİYOR Kİ, KAPİTÜLASYONLARI KALDIRDIĞIMIZ LOZAN'DAN BU YANA, ÇOK ŞEYLER KAYBETTİK.»

«ATATÜRK İLKELERİNE LAFLA SAHİP ÇIKMAK, TÜRK ULUSUNU DÜŞTÜĞÜ BU HAYSİYET KIRICI DURUMDAN KURTARAMAZ. GERÇEKTE, HÜKÜMETİN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ MİLLÎ ÇIKARLARIMIZLA VE ATATÜRK İLKELERİYLE TAMAMİYLE TERS YÖNDE OLDUĞUNU, BU BELGE İNKÂRI KABİL OLMAYACAK ŞEKİLDE İSPATLAMAKTADIR.»

**«TÜRK HALKININ SEFALET
KA'YA YARDIM EDEN TÜRK
RİKA BİZE YARDIM EDİY
RİLMEK SURETİYLE AMERİK
SINI YAPMAK VE TÜRK H
İNANDIRMAK İÇİN KONU
MADDENİN HİÇBİR İNSAF
LE BAĞDAŞMASINA İ**

Hiç bir sebep ve koşullar altında bağımsız bir ülkenin taraf olamıyacağı bu kapitülasyon niteliğindeki anlaşmanın madde ve bölümlerine girmeden önce, sözde yardım adı altında verilen bu kredi veya borcun asıl veriliş nedeni ve amacı üzerinde biraz durmak yerinde olacaktır :

KAPİTÜLÂSYON NİTELİĞİNDEKİ AĞIR HÜKÜMLER

Yardım adı altında yapılan bu gibi kredi veya borç anlaşmaları krediyi veren devletin kendi çıkarlarına ve siyasî amaçlarına uygun ve onlara hizmet ettiği ölçüde ve şartları da bu yönde tesbit edilerek verilir. Krediyi veren devletin asıl maksadı ile, güttüğü siyasî amaç, anlaşmanın madde ve bölümleri arasına serpiştirilir. Krediyi alacak devletin bu anlaşma metinlerini çok iyi inceliyerek bağımsızlığı ile bağdaşmıyan şartları Anayasa ve kanunlarına uymayan ve millî çıkarları ile bağdaşmayan şart ve hükümleri anlaşma metninden çıkartılması gerekirdi. Eğer karşı taraf buna razı olmuyorsa, o zaman da bu kredinin alınmasından vazgeçilmeliydi. Anlaşma metnine geçtiğimiz zaman açıkça görülecektir ki, bunu imzalayan Türk Hükümeti bu anlaşma metnini iyice incelememiş, veyahut da her ne şart altında olursa olsun böyle bir krediyi almakta hiç bir sakınca görmemiştir.

Kapitülâsyon niteliğinde ve çok ağır hükümleri içine alan bu anlaşma ile Türk Hükümetine yeni kurulacak bir özel şirkete devredilmek şartiyle verilecek olan 300 milyon TL. (30,5 milyon dolar)lık kredi için, ilk on senede % 1 ve 10 sene sonunda da senede ana para ile birlikte % 2,5 faiz 30 senede ödenecektir. Anlaşmanın birinci maddesinin ikinci bölümünde, verilecek bu kredi ile neler yapılacağı açıklanmaktadır.

«Proje: Türkiyenin muhtelif bölgelerindeki bakır madenleri ile izabe tesisleri kompleksinin birleştirilmesini, tevsiini, geliştirilmesini, inşasını ve teçhiz edilmesini ve bahusus Murgul, Küre ve Espiye madenlerinin bakır cevheri istihsalinin arttırılmasını, Samsunda kurulacak olan 40 bin ton/yıl blister bakır istihsal güçlü izale tesisleri ve bununla ilgili sülfirik asit fabrikasının ve bütün tesisler için gerekli nakil ve manipilâsyon ünitelerini ve izabe tesislerini besleyecek konsantratörü kapsar.» Bu proje ile yeniden kurulacak tesislerle halî hazırda Etibank'ın elinde bulunan bakır tesislerini karşılaştırmak suretiyle yeni tesislerin bakır üretimimize getireceği yeni imkân ve kapasitelerin neler olduğunu daha iyi anlıyabiliriz.

BİR KARŞILAŞTIRMA

Halen Etibank, Murgul'da senede 8 ilâ 10 bin ton. Ergani'de ise 18 ilâ 20 bin ton bakır üretmektedir ki, senelik toplam üretim 30 bin ton civarındadır. Murgul ve Erganideki izale fırınları kurulduğundan bu yana, kendi imkânlarımızla bir kaç defa yenilenmiştir. Bu iki tesisin yıllık kapasitelerini kendi imkânlarımızla 10 bin ton daha arttırarak senelik üretim 50 bin ton blister bakır'ı çıkarılabilir. Erganideki zengin bakır cevheri tükendiği için, düşük tenörlü bakırları, Murgul'dan sevkedilen yüksek tenörlü bakırlarla karıştırarak işlemektedir. Şayet Murgul'dan sevkiyat durursa Erganinin bakır üretimi de senede 5-6 bin tona düşecektir. Yeni proje; bakır madenleri ile izabe tesisleri kompleksinin birleştirilmesini ve Murguldaki bakır madenlerini de kapsıyacağından Erganiye bakır cevheri sevkiyatı duracağı gibi, Murguldan Hopa'ya, pirit ve blister bakır sevkiyatı kurulacak iki ayrı boru hattı ile yapılacak Hopa'da kurulacak depolara sevkedilecektir. Samsun'da kurulacak yeni tesisler ise, senede 40 bin ton blister bakır kapasitesinde olacaktır. Erganideki tesislerde düşük tenörlü bakır cevherini ekonomik olarak işleyemeyeceğinden 3-5 sene sonra kapanacaktır. Yahutta yeni kurulacak şirketten kendi malını Etibank pahalıya satın alacak ve bakır istihsalindeki maliyet yükselecektir.

Aynı bölümde asit sülfirik fabrikası ile bakır izabe tesislerinin Samsunda kurulacağı bildiriliyor, kanaatimizce yer tesbiti konusunda da esaslı bir inceleme yapılmamıştır. A.I.D.'nin bir raporuna göre: Murgulun SSCB hududuna yakın olması, bakır tesislerinin oradan kaldırılması veya yenisinin orada kurulmaması için yeterli bir sebeptir. Projeyi hazırlayan Mc Kee Firmasının raporunda ise gübre dağıtımının en iyi şekilde Samsundan yapılabileceği, o halde bakır izabe tesislerinin de Samsunda kurulması uygundur, denilmektedir. Görülüyor ki; yer seçiminde de değişik nedenlerle esaslı bir araştırma yapılmamış ve tesislerin Murgul'dan Samsun'a kaldırılması uygun görülmüştür.

Türkiyenin en iyi tütünlerini yetiştiren Samsun bölgesinde bakır cevherinin eritilmesinden çıkacak asit sülfirik dumanının sebep olacağı zararın da hemen hemen hiç hesaba katılmadığı görülüyor. Çıkacak asit sülfirik dumanlarının, bölgenin tarım ürünlerine vereceği zararların tamamen önleneceği iddia ediliyorsa da, bunun her sene kaça mal olacağı ve gerçekte yapılıp yapılamıyacağı da gerçekten tüm olarak çözümlenmemiştir. Kurulacak tesislerin rantabilitesi de bakırın yüksek fiyatla satılacağı esasına göre yapılmıştır. Dünya bakır fiyatlarının düşmesi karşısında tesisin zararını Amerika hükûmeti elbette paylaşmıyacaktır.

İLKEL TESİSLERLE KANDIRMACA

Yeni kurulacak tesisler ilkeldir; bakır cevherinin eritilmesi için (flash-Smelting) metodu uygulanacaktır. Bu usulün sahibi olan Finlandiya'lılar zengin ve aynı tenörlü bakır cevherlerinde deneyerek metodu geliştirmişlerdir.

Bizim bakırlarımız değişik tenörlüdür. Bu metodun bizde başarı ile uygulanması oldukça şüphelidir. Denemelerle kaybedilecek zamanın

Anayasayı mektedir

Haydar TUNÇKANAT

31 Mayıs1968 tarihinde, hükümetimizle A B D arasında yapılan ve 16 ağustos 1968 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 30,5 milyon dolarlık kredi anlaşması hakkında kamuoyunun aydınlanması gereklidir.

Aşağıda, içişlerimize açık müdahale haklarını krediyi veren yabancı devlete tanıyan ve çok ağır şartları kapsayan bu kredi anlaşmasını, madde ve bölümlerini ele alarak açıklayacağım.

ETİ BAHASINA AMERİ-RKİYE'NİN SÖZDE AME-YORMUŞ GİBİ GÖSTE-RİKA'NIN PROPAGANDA-HALKINI BU YALANA ULAN BU ZORLAYICI F ÖLÇÜSÜ VE GERÇEK-İMKÂN YOKTUR.»

«HÜKÜMET, BU ANLAŞMAYI 31.5.1968 TARİHİN-DEN BERİ TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDEN GEÇİRMEMİŞTİR. BU DA, ANLAŞMANIN HEMEN YÜRÜRLÜĞE KONULMAK SURETİYLE UYGULA-MAYA GEÇİLMESİNDE HÜKÜMETİN ANAYASAYI İHLÂL ETMİŞ OLDUĞUNU GÖSTERMEKTEDİR.»

«BU İKİLİ ANLAŞMANIN ALTINDA 22 BAKANLA BAŞBAKAN DEMİREL'İN İMZALARI YER ALMAK-TADIR. BUNLARDAN BAŞKA BİR DE CUMHUR-BAŞKANIMIZ CEVDET SUNAY'IN İMZALARI VARDIR.»

yanında, üretimin düşeceğini de hesaba katmak lâzımdır. Biz, halen mevcut tesislerimizde blister bakır elde ediyoruz. Bakırın içindeki altın ve gümüşü ayıramıyoruz ve bu iş yurt dışında yapılıyor. Çünkü tesislerimiz ilkeldir. Fakat yeni kurulacak tesislerde de bu konunun dikkate alınmadığı görülüyor. Bu tesislerde de rafine bakır yerine yine bizim eski tesislerde üretmekte olduğumuz gibi, blister bakır üretilecektir. Bu açıklamalardan sonra tekrar anlaşma maddelerine dönebiliriz.

İÇİŞLERİMİZE MÜDAHELE EDİLİYOR

«Birinci madde bölüm 101 — A.I.D. (Amerikan Yardım Teşkilâtı) bölüm (2) de tarif olunan proje için 30 milyon 500 bin A.B.D. dolarına kadar olan bir meblâğı, 1961 tarihli muaddel dış yardım kanunu uyarınca hükümete borç vermeyi, hükümet de aynı meblâğı A.I.D den borç alarak, bu anlaşma gereğince, bir Türk şirketi olan Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ne borç vermeyi kabul ederler. İşbu kredi, münhasıran, proje için lüzumlu olan malzeme ve hizmetlerin A.B.D. doları üzerinden tahakkuk edecek giderlerinin finansmanında kullanılacaktır.»

Açıkça görüleceği üzere bu bölümde dört temel ağır şart, krediyi veren devlet tarafından ileri sürülmekte ve bunların da Türk Hükümetince peşinen kabul edilmesi istenmektedir. Bu şartlar şöyle sıralanabilir:

1. Bu kredi ile sadece Amerika'dan mal ve hizmet satın alınabilecektir.
2. Türk Hükümeti, Karadeniz, Bakır İşletmeleri A.Ş. adlı özel teşebbüsçü bir şirket kuracaktır.
3. Amerikanın Türk Hükümetine açacağı bu 30,5 milyon dolarlık kredi Türk Hükümeti tarafından bu yeni kurulacak şirkete devredilecektir.
4. Etibankın elindeki bütün bakır tesisleri (Ergani hariç) ve madenler bu yeni şirkete devredilecektir.

Şartları incelediğimizde; mal ve hizmetlerin krediyi veren A.B.D.'lerinden satın alınması tesisin pahalıya çıkmasına sebep olacak, çünkü Amerikadan satın alınacak malzeme ve hizmetler, hele kredi ile alındığı takdirde fiyatları başka ülkelere kıyasen hayli yüksek olmaktadır. Özel teşebbüsçü yeni bir şirket kurulması şartı ve Türk Hükümetinin kendisine verilecek bu krediyi daha eline geçmeden bir kuruş dahi ödenmeden bu yeni şirkete devredilmesi zorunluluğu ve ayrıca Etibankın sahibi olduğu bakır tesisleri ile madenlerinin de bu şirkete sembolik bir fiyat karşılığında borçlanarak devredilmesi gibi şartların bu anlaşmada ön şart olarak yer alması ile krediyi veren yabancı devlet kendi politik ve ekonomik çıkarlarına uygun şekilde içişlerimize karışma hakkını bu bölümde elde etmiş oluyor. Bunca yıllık başarılı çalışması ve bakır üzerindeki uzun tecrübesi ve sahip olduğu bakır madenleri ve izabe tesisleriyle Etibank, elinden her türlü imkânları alınarak bu anlaşma ile güçsüz bir duruma düşürülüyor ve bir kenara itiliyor. Etibank, bu anlaşmaya kadar Türkiye'deki bakır üretiminin tek başarılı işletmeciliğini yaparken, dünya piyasasında kolayca satılabilen ve her sene milyonlarca lira döviz temin eden iktisadî bir devlet teşebbüsü idi. Bu anlaşmadan sonra, bütün bu işleri Amerikanın tam kontrolü altında bulunan, yeni kurulan **özel teşebbüsçü Bakır Şirketi** üzerine almaktadır. Amerikalıların bunu niçin istediklerini ve gerçek maksatlarını biz sırası geldiğinde yer yer açıklayacağız. Ancak, Türk Hükümetinin bu teslim şartı için 30,5 milyon dolar dışında ileri sürebileceği bir sebep var mı? Eğer varsa, Hükümetten bunun da açıklanmasını rica edeceğiz. Çünkü ileride ilgili bölümünde açıklıyacağım gibi halen yürürlükte bulunan kanunlara göre, böyle bir Şirketin kurulmasına da imkân yoktur. Krediyi veren yabancı devlete, içişlerimize müdahale hakkını tanıyan ve çok ilginç bir belge olan bu anlaşmanın her bölüm ve fıkrası Türk Hükümetini ve kurulacak yeni bakır şirketini öylesine kıskıvrak bağlamaktadır ki, Türkiyedeki Amerikan Yardım Kurulunun izni olmadan ve onlarca şayanı kabul veya tatminkâr görülmeyen bir adım dahi atılmasına imkân ve ihtimal yoktur.

OSMANLILARDAN DEVİR ALINAN BORÇLARDA BİLE BÖYLE AĞIR HÜKÜM YOKTUR

Bölüm 202 : «A.I.D.'ye yapılacak erken ödemeler: Türk Hükümeti her hangi bir tarihte, o tarihte muaccel olan bilcümle faiz ve itfa ödemelerinin yapılması üzerine, ana paranın tamamını veya bir kısmını cezasız olarak erken ödeyebilir. Bu gibi her hangi erken ödeme, en son vade tarihinde başlıyarak tersine bir sıra takip edecek şekilde ana para taksitlerine uygulanacaktır.»

AÇIKLAMA : Birinci taksidi gelmiş olan borcu ödemeden zamanı gelmemiş borcu ödeme imkânını, yâni erken ödemeyi bu madde kaldırıyor. Erken ödeme, ancak en son taksitlerden başlıyarak yapılabilecektir. Bu maddeye göre vadesi gelmemiş borçları ödemek suretiyle % 2,5 faiz ödenmesinden kurtulmaya imkân yoktur. Çünkü, 10 sene sonra faiz ve ana para altışar aylık taksitlerle 30 senede ödenecektir. Türk Hükümeti, kemerleri sıkıp borcunu faizsiz ödemeye karar verse, bu arzusunun gerçekleşmesine bu madde engeldir. Çünkü, evvelâ vadesi gelen borç ve faiz taksidi ödenecek ve sonra da 30 sene sonraki son taksit borcu ödenecektir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Osmanlı Hükümetinden devir aldığı borçların ödenmesinde dahi böyle ağır bir hüküm yoktur.

Gelecek Hafta

LOZAN'DAN BU YANA KAZANDIĞIMIZI KAYBETTİK

Amerikan Petrol Şirketlerinin Orta Doğu'daki faaliyetleri

İsrail - Amerikan işbirliğinin içyüzü

Victor Perlo

Amerikan emperyalistleri artık, Orta Doğu kıralları üzerine oynamakla İsrail gericilerine bel bağlamak arasında bir denge kurmaya çalışmıyorlar. Kıralları yedekte tutarken, İsrail tecavüzünü doğrudan doğruya kışkırtıyor, destekliyorlar.

Sonuçların, 1956 istilâsından daha kalıcı ve ciddî olması olanağı vardır.

Eskiden bir çok B. D. korporasyonu, bazı Arap devletlerinin İsrail düşmanı tutumuna göz kırpma kabilinden İsrail ile yakın iş bağları kurmaktan sakınırdı. Şimdi ise B. D. büyük iş çevreleri İsraile her zamankinden daha çok yatırım yapmaktadır. Çoğunluğu Amerikalı olan kapitalistler, Arap devletlerine karşı yaptığı savaşın masrafını karşılamak üzere İsraile tahminen 500 milyon dolar hibe ettiler. Bunun büyük kısmı muhtemelen İsraile ulusçu bağları olan Amerikalı yahudilerden gelmiştir. Ama bunlar, Amerikan genel malî bünyesinin bir bölümünü teşkil ederler, ve yahudi olmayan daha zengin daha güçlü, malî çevrelerin rızası olmadan böyle bir eylemde bulunamazlar.

B. D. hükümeti İsrailî malî bakımdan desteklemekte kapitalistlerle birliktir. Eylülde Amerikan çıkarlarının başında bulunduğu Dünya Bankası, İsrail Endüstriyi Geliştirme Bankasına 15 milyon dolar borç verdi. Bu banka İsrail kapitalistlerinin, ülkenin endüstriel yatırımlarının dörtte birini finanse eden şirketidir. Şimdiye değin Dünya Bankası ve B. D. Uluslararası Gelişme Ajansı, özel B. D. kapitalistlerinin sahip oldukları hisselere ek olarak, İsrail Endüstriyi Geliştirme Bankası'nın 208 milyon dolarlık sermayesinin üçte birini sağlamıştır.

Şimdi öne geçen ekonomi gelişme modeli, şimdiye kadar hakim olan hafif ve küçük imalâtçı sanayi strüktüründen tümüyle ayrıdır. E. W. Bliss (İsrail) Ltd., B. D. ağır sanayi konsernînin bir koludur ve İsrailde Netanya'daki fabrikasında bir Batı Alman firmasıyla ortak bir kontratla çelik tezgâh ekipmanı yapmaktadır.

İsrail Hükümeti, Mısır Hükümetinin, bazısına doğrudan doğruya, bazısına da İtalyan ENI şirketi ile ortaklaşa sahip olduğu Sina Yarımadası Petrol yataklarını işletmeyi üzerine almıştır. İsrailin bu yataklardan günde 50.000 varil çıkardığı ve gaspedilen bu petrolün bir kısmını ihraç ettiği bildirilmektedir. İsrail Gemicilik Şirketi Zim, herhalde Sina petrolünün daimî taşınmasını sağlamak için bir İsveç firmasına 113.000 tonluk bir süper tanker ısmarlamıştır. İsrail topraklarında önemli petrol yatakları bulmak için geçmişte yapılan girişimler boşa çıkmıştır. İsrail, Mısır toprağındaki pençesini sağlamlaştırmayı becerdiği takdirde «Yedi Kardeş» Sinada İsraile zengin yataklar açmakta «Yardımcı olmaktan» hoşnutluk duyacaktır. İsrail belki de Sina yataklarının daha da geliştirilmesi için Birleşik Devletlerden sondaj ve üretim ekipmanı almıştır.

B. D. Hükümeti İsrail'e bu güz 36 tane A-4 avcı bombardıman uçağından oluşan iki filo teslim etmeğe söz vermiştir. En önemli olanı, İsrail'de silâh endüstrisinin kurulması yolunda Amerikan-İsrail işbirliğidir.

Bu, sanki, «rastlantı sonucu» oluvermiş gibi garip bir pazarlıkla yapılmıştır. Mellon malî nüfuzunun egemen olduğu, eski bir otomobil parçaları kumpanyası Rockwell Standard Co. of Pittsburg, dev Du-Pont'un etkisinde silâhlanma firması olan North American Aviation (Kuzey Amerikan Havacılık) la birleşmeye karar verdi. Adalet Bakanlığı umulmadık bir şekilde buna itiraz etti. Birleşme halindeki bu her iki şirket, özel ihtiyaç sahipleri için jetler yapar. Bu yüzden Adalet Bakanlığı birleşmenin sanayide «rekabeti azaltacağını» ileri sürdü.

Sorun çözüme bağlandı. Rockwell Standard, uçak imal edecek fabrikasını İsrail Hava Kuvvetleri Ltd. ye satmayı kararlaştırdı. Şimdilik, Rockwell-Standard, jet uçaklarını gelecek 15 ay süresince Maryland tesislerinde imâle devam edecektir.

İsrail hava kuvvetleri, İsrail Savunma Bakanlığının malıdır. Yani, Vietnamdaki Amerikan generallerinin koruduğu General Dayan tarafından kontrol edilmektedir. Bu İsrail fabrikasının B. D. pazarında North American Aviation ile rekabet etmek üzere yalnızca —veya daha çok— sivil savaş uçakları üretimine kendisini hasredeceğine inanacak kimse çıkar mı? Orta Doğu'nun jandarmaları olarak ortaya çıkmak üzere gerekli askerî güce erişebilmeye çaba gösteren İsrailli şahinlerin böyle bir düşüncesinin olmadığı açıktır. Rockwell-Standard fabrikası, palazlanan bir mühimmat endüstrisinin bir halkasından başka bir şey değildir. General Dayan'ın fabrikası, aynı zamanda elektronik haberleşme ve sevk sistemleri imal edecek 2,5 milyon dolarlık bir fabrikayı da kurmaktadır. Fransız ve İsrail çıkarları, Kudüs yakınlarında Beit Shemesh'te jet ve helikopter motorları üretecek bir fabrikanın temelini atmışlardır.

ABD deki Rockwell-Standard, ne şekilde olursa olsun rekabeti ortadan kaldıracağı için, Adalet Bakanlığının yaptığı müdahale, Hava Kuvvetleri Fabrikasının General Dayan ve Ortaklarına satılması işini yumuşatmak için yapılan bir hareket gibi görünüyor.

Rockwell-Standard'ın bu sergüzeştte işbirliği anlamlıdır. Orta Doğudaki en büyük B. D. petrol firması Mellons Gulf Oil, Kuveytin yarı petrolüne sahiptir. Görünüşe bakılırsa Mellons, şimdi bölgede bir milyon dolarlık riskini koruyup genişletmekte Kuveyt emirinden çok General Dayan'a bel bağlamaktadır.

B.D., Orta Doğudaki askerî yardım ve politikasında, Araplarla İsrailliler arasında yüzeysel bir «tarafsızlık» görünüşü sağlamak için çaba göstermeye devam ediyor. Ağustosta savunma bakanlığı şimdi eğitilmekte olan 326 Arap memurun yaklaşık olarak iki katı olan 633 kişiyi eğitmeye matuf plânlarını açıklamıştır. Sonraları Arap ülkelerinden gelen bu kimselerin toplamı teknik nedenlerden dolayı 471 e inmiştir; ama, yukarıda verilen şimdiki rakamın çok üstündedir.

İsrail taraflısı Kongre üyeleri, görünüşte Bakanlığın Orta Doğu savaşındaki rolüyle çelişen bu davranışı protesto etmişlerdir. Bu eleştiriyi karşılamak isteyen Bakanlık sözcüleri, resmî politik demeçlerde mutat olarak gizlenenlerin çoğunu açığa vurmuşlardır. New York Times'ın muhabirine göre, görevliler, eğitim gören Arapların üçte ikisinin Libya ve Suuri Arabistan'dan geldiğini, bunların her ikisinde de Birleşik Devletlerin petrol yatırımları ve askerî temsilcileri olduğunu ve ABD nin bunları diğer dört Arap ülkesinden politik bakımdan daha ılımlı saydığını belirtmişlerdir.

Tunus'a ve Fas'a silâh teslimatı, iki ülke arasında yer alan Cezayir'in radikal, batı aleyhtarı miltanlığına karşı sigorta olarak sayıldı. Birleşik Devletler, Ürdünlü seçme bir takım askerî personele, Sovyet ya da Komünist etkisinin sızmasını önlemek ve keza genç Ürdünlü askeri Amerikan etkisinde bırakmak üzere eğitmeyi istemektedir.

MOŞE DAYAN

Bir Pentagon mektubu «yarının politik ve ekonomik önderleri olabilecek seçme subayların eğitilmekte» olduğunu açıklıyordu. Başka türlü denilirse CIA nın tezgâhladığı bunlar, darbeleri yönetmeye ve Amerikan petrol kumpanyalarının kuklası olarak «hakim olmak üzere» hazırlanmaktadır.

Savunma Bakanlığı sözcüsü, Townsend Hoopes, Birleşik Devletlerin bir yandan İsrail'e karşı dostluk, yardım ve himaye siyaseti sürerken «Arap dünyasında da en yüksek önemi taşıyan ulusal çıkarlarımız» bulunduğunu açıkladı. Bütün Arap ülkelerine karşı atılacak sert adım, büyük miktarlardaki yatırımları ciddî olarak tehlikeye düşeceği için, Birleşik Devletler, Orta Doğuda dayanak noktası olarak sadece İsraille başbaşa kalmak istememektedir.

Bir başka mektupta Hoopes, Amerika B.A.C., Cezayir, Suriye gibi «radikal devrimci» arap devletlerine karşı çıkarken, «radikal potansiyeli zayıflatmak ve kuvvet ilişkilerinin kutuplaşmasından sakınmak amacıyla ılımlı Arap devletlerini cesaretlendirmek, politikamızın esasını teşkil etmiştir» diye açıklıyor. B. D. yetkilileri, politikalarının gerici özünü, B. D. «ulusal» isteklerinin büyük iş çevrelerinin kâr istekleriyle ayni saymalarını, ayır-buyur mekanizmasından bilinçli bir şekilde istifade etmelerini, Arap ülkelerinin birleşmelerini önlemek yolundaki muazzam çabalarını, İsraili sadece kendi emperyalist çıkarları için bir piyondan başka bir şey saymadıklarını böylesine açık bir şekilde ender ifade ederler.

Amerikan emperyalizminin 1967 modeli gözde evlâdı İsrail, B. D. nin Güney Vietnamda ve Guatemaladaki kukla rejimleri kadar, bile bile gözden çıkarılabilir ve Amerikan petrol yatırımlarının ve askerî üslerinin en çok olduğu ülkelere yerleştirilmiş Arap gericileri için yem olarak kullanılabilir. Bugün Amerikan politikası, özellikle emperyalizmin diplomatik ve politik bir rezervi olmaktan çıkması halinde Ürdün Devletinin muhtemel tasfiyesini temkinli bir şekilde gözetmektedir. Yarın ayni kader İsraili bekleyebilir.

Kıral FAYSAL

Kuveyt, Suudi Arabistan ve Libyadaki işçiler ve öbür vatansever unsurlar, hükümetlerini, İngiltere ve Amerikaya yapılacak petrol yüklemelerine geçici olarak ambargo koymaya, İngiliz Bankalarındaki sermayelerini çekmeye ve Libya'da ise; İsrail'in öbür Arap ülkelerine saldırısı sırasında emperyalistler tarafından desteklenmesinin misillemesi olarak Anglo Amerikan üslerinin kaldırılmasını istemey zorladılar. Petrol ambargosu pek ileri gidemedi, ve etkisi az oldu. Amerikan petrol şirketleri bedeli karşılığında İngilizlere başka kaynaklardan petrol verdiler.

Süveyşin kapanması üzerine Anglo-Amerikan petrol şirketleri petrolü Ümit Burnundan dolaştıracak tankerler kiraladılar, Avrupalı müşterilere iki ya da üç misli ilâve masraf yüklediler. İngiliz lirası daha da zayıfladı, ve İngilterenin Amerikan emperyalizminin malî ve askerî desteğine bağımlılığı daha da arttı. 200.000 tonluk ve daha da üstün kapasiteli bir sürü süper tanker ısmarlayan petrol şirketleri Süveyş Kanalına bağlı kalmaktan çıkıyorlar.

Bununla birlikte, uzun süreli değişmeler, Amerikan emperyalizmi bakımından iç açıcı değildir. Cezayir bazı Amerikan ve İngiliz petrol holdinglerini devletleştirmiştir. Bu hamle, üretime kadar uzanırsa, halihazırda el konulmuş rafineri ve dağıtım çıkarları yanında Royal Dutch Shell Grubunun günlük 66.000 varillik üretimini, Standard Oil'in ve öbür B. D. Şirketlerinin ise günlük 61.000 varillik üretimini kapsayacaktır.

Mısır,, Beş Büyükler'in dışında kalan B. D. şirketlerinin iştirakleri ile de olsa, Sina üretimini başka yataklardan hızla telâfi etmektedir. Suriye Hükümeti Arabian American Oil Co. nin boru hattını açmamıştır. Libya Hükümeti, Batılı Şirketlerden daha yüksek ücret istemektedir. Öbür Orta Doğulu hükümetlerin de en azından malî tavizler koparmak üzere baskıyı arttırmaları muhtemeldir.

Arap ülkelerinde ulusal kurtuluş kuvvetlerinin etkisi, petrol zengini kıralların istilâ edilmiş ülkelere, Süveyş Kanalının kapanmasının ve öbür savaş sonucu kayıpların telâfi edilmesi için yaklaşık olarak 400 milyon dolar vermeyi kabul etmelerinde kuvvetle yansımıştır. Mısır ile Suudi Arabistan arasındaki Yemende sürüp giden savaşın muhtemelen çözüme bağlanması ile birlikte bu Arap ülkelerine karşı B. D. emperyalizminin ayır - buyur politikasının eşi görülmedik muhtemel bir yenilgisi akla gelmektedir.

Fransa Orta Doğu'da emperyalist cepheden çekilmiş ve petrol kartelinin çok zararına olmak üzere İngilizlere karşı Cezayirde petrol alımlarını arttırmıştır. S.S.C.B. Arap ülkelerine daha fazla ek yardım vermiş, onlarla olan ilişkilerini güçlendirmiş, Arap yığınları yönündeki prestijini arttırmıştır.

Her şey göz önüne serilince, İsrail fütuhatının çabucak yerleşip oturması olanaklı görünmüyor, ve İsrailli şahinlerle ayni eksende ittifak kurmuş Yedi Kardeşler de, Orta Doğudaki durumlarını eskisinden de daha az güvenilir bulacaklardır.

Kıral HÜSEYİN

B. D. nin Orta Doğu politikası bakımından akılcı yola girmesi, bölge petrolünün sözüm ona Sovyetler tarafından ele geçirilmesi tehlikesindendir. Emperyalist sözcü pek tabiî olarak, büyük bir petrol ihracatçısı olan S.S.C.B. nin Orta Doğu petrolüne ihtiyacı olmadığını ve başka halkların kaynaklarını emperyalist biçimde kontrol altına almadığını bilir. Gerçekten ola gelen şey, Orta Doğu halklarının kendi petrollerini ele geçirmeleri, sosyalist ülkelerin de onların tam ulusal kurtuluşları uğrundaki mücadelelerin de bu halklara sağlamakta oldukları ekonomik, politik ve askerî yardımdır.

İsrail'e 11 yıl içinde 2.100 milyon dolarlık Amerikan resmî ve özel yardımı, —İsrailin birey başına geliri diğer birçok Asya ve Afrika ülkesindekinden birkaç defa yüksek olduğu halde— belki de Birleşik Devletlerin birey başına en yüksek yardım programını teşkil etmiştir. **Fortune** bu yatırım ve Mısır ile öbür ilerici Arap ülkelerine karşı Ürdüne akıtılan paralar konusunda kuşku duymaktadır. İsrailin istilâ ettiği topraklara dört elle sarılıp kalmasından kuşkulu olarak şunları yazıyor :

«Bizler, onyedi yıllık koşulsuz —geçenlerde 23 Mayısta Başkan Johnson tarafından tekrarlanan— bir taahhüdü, yani Orta Doğudaki bütün ülkelerin toprak bütünlükleri taahhüdünü bir yana bıraktık... Hattâ daha ılımlı Arapların bile gazaba gelmelerine hayret etmemek gerek...»

Yirmi yıl önce Amerikanın Araplar arasında büyük itibarı vardı, diyor **Fortune. Oysa** «bugün onlarım arasındaki en zekî ve ılımlı kimselerin bile dudaklarında bir sövgü haline gelmiştir... Bir Amerikan tarihçisi açıkça «Boxer ihtilâlinden bu yana hiç bir yabancı devlete Orta Doğudaki Amerikaya olduğu kadar hızlı ve yaygın bir şekilde duygu değişmesi olmadığını» belirtiyor. Arap politikamızı saptamakta bir zamanlar bize yardım etmiş olan bir kimse, bu bölgede rol oynayabilme yeteneğimizin hiç bir zaman bu günkü kadar az olmadığını üzülerek kabul ediyor.» «Bu karamsar yorum, hükümetin içinden gelsin dışında gelsin birçok bilgili insan tarafından paylaşılmaktadır.»

Fortune esas tehdidin Beş Büyük Amerikan petrol şirketi olduğunu kaydediyor: «Bazı Amerikan diplomatlarının karamsar düşüncelerine göre, güven altına alınmış petrol stoklarının nihaî bedeli, Avrupa ve Asyada B.D. nüfuzunun şiddetle azalması olabilir. Orta Doğuda çoğu çabalarımızın büyük amacı bunun olmasını önlemektir. Bu gün bunu başarmakta olduğumuz konusunda ciddî kuşkular vardır.»

«Rusları kontrol altında tutmayı başaramadık. Muhasamatın kopmasını önlemekte güçsüz kaldık. Süveyş Kanalı bir kere daha kapandı. Kabul edilebilecek koşullarla petrole yaklaşabilmek kuşkulu olarak kalmaktadır. Hattâ, İsrail'in uzun süredeki güvenlik ve refahının, artması şöyle dursun, bu gün daha da tehlikede olduğu ileri sürülebilir.» **Fortune,** Eylül 1, 1967, s. 75, 76, 77.»

Bu «karamsar değerlendirmenin» formülleştirilmesi önemlidir. Emperyalist anlatım biçiminden çevrilirse, şu demektir :

Büyük kapitalist ülkeler muazzam petrol tüketimlerini karşılayacak etkili operasyonlar bakımından muzzam miktarda Orta Doğu petrolüne muhtaçtırlar. S.S.C.B. nin ve öbür sosyalist ülkelerin yardımlarıyla Orta Doğu halkları kendi petrolü üzerinde kontrol kurabilirse, Amerikalılar ve öbür ihtiyaç sahipleri bunun için dürüst bir bedel ödemek zorunda kalacaklardır. Rockefeller'ler, Mellons'lar ve öbür petrol kıralları bundan böyle Orta Doğu petrolünden yıllık milyonlarca dolar kârı sızdıramayacaklardır.

Bu gibi sınırlamalar **Fortune**un dediğine göre «kabul edilemez.» Bunlardan sakınmak için geçmişte Arap Devletleri nasıl safra diye atılmışlarsa, gelecekte de İsrail safra gibi atılmalıdır. Amerikan emperyalistlerinin iki yüzlülüğünün Arap halklarının gözü önüne tam olarak serilmesi, oralardaki Amerikan petrol çıkarları bakımından mahvedici bir tehlikedir.

Fortune, Orta Doğu konusunda, 1956 da istilâ sonrasında Amerikanın Arap alemindeki politik mevkiini düzeltmeyi gözeten manevrasını tercih eder görünen ve Orta Doğudaki şimdiki yönetim politikasından ayrı düşünen kapitalistlerin tutumunu ifade edebilir. Oysa böyle bir dönüş, Johnson yönetimi iktidarda kaldığı sürece şimdi ya da her zaman için olanaksız görünmektedir.

Her ne olur sa olsun B. D. emperyalizmi, oralarda popüler olmaktan çıktığı için Orta Doğu petrolü üzerindeki pençesini gevşetecek değildir. Bu bölgede ilerisi için çetin mücadeleler yatmaktadır. Batı Avrupa ülkeleri ve İsrail halkları gibi Amerikan halkının da bu mücadelede petrol şirketleri ile nesnel ortak bir çıkarları yoktur. Bununla birlikte onlar hükümetlerinin saldırgan etkinliklerini engellemeye muktedir olmadıkları sürece, bu gibi etkinliklerin sonuçlarından Amerikalılar eninde sonunda acı çekeceklerdir.

Arap mültecileri dışarı...

Gençlik

Doğulu gençler Parlamenterleri uyardı

Doğulu gençler Anayasa Nizamını Koruma Kanunu tasarısını protesto ve kanunlaşmasını önlemek amacıyla Doğulu parlamenterlere aşağıdaki mektubu göndermiştir:

Türkiyedeki halkların iştiraki ile kazanılan Millî Kurtuluş savaşımızdan bu yana egemen zümre ve sınıfların sürüp gelen menfaat ve iktidar ihtirasları, sömürü mekanizması ve çağ dışı şartlanmalar nedeniyle demokratik rejim tam yerleşmeyip tek taraflı işlemiş ve memleketimiz olumlu gelişme gösteremiyerek dünyanın en geri bir kaç ülkesi arasında yer almış bulunmaktadır.

Türkiyemiz bugün demokratik ve ileri bir Anayasaya sahiptir; ne var ki, gelip geçmiş bütün iktidarlar gibi günümüz Adalet Partisi iktidarı da halkın sefaleti ve cehaleti üzerine saltanatını sürüdürebilmek için «Anayasa nizamını koruma» gibi bahanelerle Anayasayı tahribe yönelmiş, insan temel hak ve hürriyetlerini hiçe sayarak düşünce ve kanaat özgürlüğünü suç sayan; Anayasaya aykırı, Antidemokratik tedhiş ve baskı kanunları getirerek; uyanan, gerçekleri görmeye başlayan ve kendi iktidarlarından yana olmayan, halkı, aydınları, demokratik baskı gurupları ile hür basını ve ilerici güçleri susturmak ve sindirmek istemektedir.

Bu köhne zihniyetten en çok acı çeken şüphesiz ki Türkiyemizin doğu bölgeleri halkıdır. Uzun seneler «Yasak bölge» şimdi ise resmî dilde ifade edilen «Mahrumiyet Bölgesi» ve yarı feodal sömürge durumuyla Doğu, Türkiyenin yüz karasıdır ve bu yüz karalığının en büyük payı doğu halkını temsil eden! Doğulu Parlamenterlere aittir. Ekonomik dengesizliği ve sosyal adaletsizliği giderici tedbirler alınacağı yerde hapishane, karakol ve komando denilen Osmanlı tipi acemi oğlanlarla bölge halkı tedirgin edilmekte, hisleriyle oynanmakta, vatandaşlık ve toplumsal haklarda yoksun bırakılmaktadır... Dünyanın en geri ülkelerinden biri olan Türkiyenin en geri bölgesi Doğuda yıllar yılı küstahça yürütülen insanlık dışı asimilasyon ve jenoside seyirci kalınmıştır. Yapılan beş yıllık plânlar ve bütün icraat Doğuya olumlu bir şey vermemiştir. Bütün bu tasarruflar doğulu parlamenterlerin de sorumsuzca serdedilen müsbet oyu ve iştirakiyle sağlanmıştır.

Anayasamızın öngördüğü gibi halkların eşitliğine dayanan Demokratik bir Türkiye özlemi içinde bulunan geniş halk kitlelerinin sorunları hepimizi ilgilendirmelidir. Sonu istenmeyen patlamalara sebep olabilecek bu faşist kanun tasarısına karşı;

Türkiyemizin temel menfaatlerini ön gören Anayasamızın uyanık bekçiliğini yaparak sizi uyarıyoruz:

1 — Günümüz iktidarınca hazırlanan, Türkiyemizin ve fakir halkımızın menfaatleri ile tamamen çelişen Anayasa nizamını koruma kanunu adı verilen ve aslında Anayasa nizamını kundaklama istidadı taşıyan kanun tasarısına karşı birleşiniz, çıkışınız. Kanunlaştırılmak istenen bu kanun dışı kara belgenin gerçekleşmemesi için elinizdeki bütün imkân ve yetkileri kullanınız.

2 — Bölgeler arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel dengesizliğin, objektif şartların verilerine dayanılarak en kısa zamanda giderilmesi, dolayısiyle MİSAKİ MİLLÎ sınırları içinde halkların eşitliğine, kardeşliğine, birlik ve beraberliğine dayanan demokratik, uygar ve ileri bir Türkiye yaratılması yolunda çaba ve gayret sarfederek mücadele etmek zorundasınız.

3 — Bilinen bu acı gerçekler karşısında kişisel çıkarlarınızı hesaba katıp susmayı tercih ettiğiniz taktirde halkı temsil edemiyeceğinizi, parlâmentoda kalmanızın gereksiz ve anlamsız olacağını, tek çıkar yolun istifa olabileceğini unutmayınız.

4 — Bu görevlerinizi yapmadığınız taktirde Tarih ve insanlık önünde sorumluluktan kurtulamayacak, yalnız yaptıklarınızın değil, yapmadıklarınızın da hesabı sizi parlâmentoya gönderen halk tarafından sorulacaktır.

Doğu gençliği olarak hatırlatırız.
Saygılarımızla.

AĞRI Yüksek Tahsil Talebeleri Yardımlaşma Derneği, GAZİANTEP Yüksek Öğrenim Derneği, MUŞ Yüksek Tahsil Talebe Derneği, VAN Kültür ve Aydınlatma Derneği, MİDYAT Yüksek Tahsil Gençliği Derneği, DİYARBAKIR Yüksek Öğrenim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, MALATYA Lisesinden Yetişenler Derneği, SİVAS Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği, DERİK Yüksek Öğrenim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, NUSAYBİN Folklar Kulübü, ELAZIĞ Yüksek Öğrenim Öğrenci Cemiyeti, MARDİN Yüksek Tahsil Kültür ve Yardımlaşma Derneği, URFA Yüksek Tahsil Cemiyeti, KARAKOŞAN Öğretim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, SİVEREK Yüksek Tahsil Gençliği Derneği.

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

Diyalektiğin kanunları
9

Bir süreç hiçbir zaman yalın, basit bir şey değildir. Her sürecin içinde bir dizi çelişkiler yer alır. Örneğin, geri kalmış bir ülkenin demokratik devrim sürecinde toplumun çeşitli sınıflariyle emperyalizm arasında, halk kitleleriyle feodal ağalık arasında, emekçilerle burjuvazi arasında, vb. çeşitli çelişkiler vardır. Ve bütün bu çelişkilerin kendilerine göre özellikleri vardır ve tek tek ele alınmalıdırlar.

Bir gelişme süreci içindeki çelişkilerden bir tanesi sürecin başından sonuna kadar mevcuttur, bu çelişkinin varlığı ve gelişmesi, sürecin niteliğini ve gidişini, öteki çelişkilerin varlıklarını ve gelişmelerini belirler ya da etkiler. İşte bu baş çelişkidir. **Bütün öteki çeşitli çelişkiler** ikincildirler **ve baş çelişkiye bağımlıdırlar. Örneğin kapitalist toplumun baş çelişkisi, elbette ki, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkidir. Kapitalizm var oldukça bu çelişki de var olacaktır ve son tahlilde kapitalizmin kaderini belirleyecektir. Dediğimiz gibi, kapitalist toplum tarihî süreci içinde ele alındığında, daha bir çok başka çelişkiler taşıdığı görülür. Bunlar baş çelişkiye oranla ikincildirler. Örneğin egemen olan burjuvazi ile feodal artıklar arasındaki çelişki, tekelci burjuvazi ile tekelci olmayan burjuvazi arasındaki çelişki vb... Ve bu kapitalizm sürecinin gelişmesi dünya ölçüsünde gerçekleştiğine göre çeşitli kapitalist ülkeler arasındaki ve emperyalist burjuvazi ile sömürge halkları arasındaki çelişkileri de hesaba katmak gerekir. Bütün bu çelişkiler yanyana sıralanmış değildirler, iç içe geçmiş durumdadırlar ve diyalektiğin birinci kanununa uygun olarak birbirlerine karşı etki yaparlar... Ve bu etkinin de sonucu olarak, bazı koşullarda ikincil çelişkilerden biri öyle bir önem kazanır ki,** belli bir dönem için, **baş çelişki haline geçer ve baş çelişki olan çelişki, kendi aksiyonu devam etmekle birlikte, bu süre içinde ikinci bir çelişki durumunda kalır. Demek ki çelişkiler donmuş, kalıplaşmış değildirler. Yer değiştirirler.**

Ve işte böylece, geri kalmış, bağımlı, yarı-sömürge ülkelerde her ne kadar, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişki son tahlilde nihaî kararı verecek olan tayin edici çelişki ise de, bir zaman için ikinci plâna geçer. Çünkü sömürgeci emperyalizm ile sömürgeleştirilmiş millet (sömürgeci emperyalizme karşı bir bağımsızlık mücadelesi için bir tek cephe halinde birleşmiş olan işçi köylü, şehir küçük burjuvazisi, burjuvazinin millî kolunu içine alan, emperyalizmle işbirliği halinde olmayan halkın tümü) arasındaki çelişki büyük bir önem kazanmış ve birinci plâna geçmiştir. Bu durum sömürge ülkede, ya da yarı bağımlı ülkede öteki çelişkilerin varlığını, örneğin sınıf mücadelesini ortadan kaldırmaz. Ama ilk önce çözümlenmesi gereken çelişki emperyalizmle bağımlı ülke halkı arasındaki çelişkidir.

Bu, çelişkilerin yer değiştirmeleri hali, yani baş çelişkinin bir süre ikincil çelişki olması ve ikincil bir çelişkinin başa geçmesi hiçbir zaman unutulmaması gereken önemli bir noktadır. Şu halde bir süreç ele alındığında onu başından sonuna kadar izlemenin, şöyle kısaca bir görüşle yetinmemenin **önemi kendiliğinden ortaya çıkıyor. Bugün doğan bir ikincil çelişki yarın baş çelişki olabilecektir. Bütün çelişkileri aynı plâna koyamayız.** Baş çelişkiye özel bir önem vermemiz gerekir.

a.a. işçileri grev sebebini açıkladılar

10 Mart 1969 gece yarısından sonra greve başlayan Anadolu Ajansı işçileri bir bildiri yayınlıyarak neden grev yaptıklarını kamu oyuna açıklamışlardır. Bildiride şöyle denilmektedir:

Büyük Atatürk'ün millî mücadele yıllarında «Türk milletinin sesini dünyaya duyurmak için» kurduğu Anadolu Ajansı 48 yıllık tarihinde ilk defa 10 Mart 1969 gece yarısından sonra sustu.

Bu sususa sebep olanlar biz fikir işçileri değil, çalışanları bu yola iten yöneticilerdir.

Türkiye Gazeteciler Sendikasının Anadolu Ajansı İstanbul Şubesi işyerinde çalışan üyeleri adına 1968 Ekim ayında Anadolu Ajansı T.A.O. ile başlattığı üçüncü dönem Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri, işverenin ard niyetli davranışları ve ciddiyetten uzak bir tutum içinde görüşmelere katılmaması nedeniyle kısa süre içinde kesilmiştir.

Anadolu Ajansının işvereni durumunda bulunan Genel Müdür Bay Attilâ Onuk görüşmeler boyuca gösterdiği kayıtsızlığını, yasa uyarınca kurulan Uyuşmazlık Kuruluna katılmamak suretiyle devam ettirmiş ve yasalara saygısız bir davranış içine girmiştir.

Bu noktadan itibaren TGS.nin grev hakkı kendiliğinden doğmuştur. Grev kararı almakla beraber, her zaman yasalar içinde işverenlerle iyi ilişkilerini devam ettiren TGS, işverenin bu ard niyetli davranışları karşısında da iyi niyetini sürdürecek anlaşma yolları aramıştır.

Millî bir ajans niteliğini taşıyan (A.A.) nın Genel Müdürü Attilâ Onuk Hükûmet yetkililerine sürekli olarak yanlış bilgiler vermek suretiyle, yanıltma taktiklerine girmiş ve uyuşmazlığın halli için Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanı Sayın Seyfi Öztürk ile yapılan görüşmelerde, kendisine iletilen bu yanlış bilgiler yüzünden bir sonuç vermemiştir.

Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinin başladığı Ekim 1968 den bu yana, (İşverenin ciddiyetten uzak bu yoldaki davranışları ile geçen 5,5 ay, TGS.'nin her fırsatta ispatladığı sabrını taşırmış ve nihayet 10 Mart 1969 gece yarısından itibaren Anadolu Ajansı İstanbul işyerinde **(Grev)** başlamıştır.

Dayanışma içinde bulunduğumuz Türkiye Fikir İşçileri Sendikası da Anadolu Ajansının Ankara, İzmir ve Adana Şubeleri ile ajansın Gölbaşı verici tesislerinde çalışan üyeleri için başlattığı Toplu Sözleşme görüşmelerinde işverenin ayni şekildeki tutumu ile karşılaştığından, grev, bu iş yerinde aynı anda başlamıştır.

öncü kitabevi

ÖNCÜ KİTABEVİ YAYINLARI

1 — KARL MARX **Max Beer** ... ... 6,—

2 — SOVYET ŞAİRLERİ ANTOLOJİSİ ... ... 15,—

3 — MARX'IN SOSYOLOJİSİ - **Henri Lefebvre** ... ... 10,—

4 — AYDINLIK - **Henri Barbusse** 12,50

5 — BU NE BİÇİM ÜLKE? - **Mahmut Makal** ... ... 10,—

... 6 — HEGEL'İN FELSEFESİ ve MARX'IN TARİH ANLAYIŞI - **Max Beer** ... ... 5,—

7 — GARİBİN HOROZU - **Rıfat Ilgaz** ... ... 10,—

8 — KÖTÜ YOL - **Orhan Kemâl** ... ... 10,—

9 — REPRODUCTİON'LAR (Dokuz çeşit 15X21 ebadında) beheri 2,50

BALABAN :
Hamallar - Öküzler - Nesimi - Orakçı - İşçiler - Harmanda Öküzler - Sabanda Öküzler.

MEMEDOĞLU :

Barış Güvercini - Kıraçları Biçerken - İZDÜŞÜMÜ - BALABAN ... ... 15,—

Babıâli Caddesi No. 8. Cağaloğlu - İstanbul Tel.: 27 43 51

T.S. 141

Ertem

N. Gezer

Türkiye Cumhuriyeti kurulalıdan bu yana Millî Eğitimin ve hattâ Demirel'in en başarısız Bakanı Ertem, Bakan olalıdan beri Millî Eğitim alanında en büyük dramı oynatmaktadır.

Aklımıza gelen hünerlerinden birkaçını rastgele yazalım:

Engizisyonvari işlemlerle «kıyım»ı en son aşamasına ulaştıran, Ertem...

Öğretmenlere, «ulusal konuları konuşacaksanız, istifa edip karşımıza çıkın» diyerek millî olmadığını itiraf eden Ertem...

Üniversiteye giremiyen lise mezunlarına özel okullaar kaydolmalarını tavsiye eden, Ertem.

Üniversiteye giremiyen lise mezunlarının temsilcilerine, «okuyup ne yapacaksınız, bir iş bulup çalışın» diyen, Ertem.

İstifa eden bir genel müdürü tarafından «aşiret usulü ile Bakanlığı yönettiği» iddia edilen, Ertem.

55 bin TÖS'lü öğretmenin sapık ideolojili olduklarını sözliyen, Ertem.

Bütün bunlara karşın istifa etmiyen, Ertem.

Ve de nedense kabine dışında bırakılmayan, Ertem.

Süleyman Demirel kabinesini en iyi sarsan Bakan, Ertem.

Bravo Ertem.

Türk Millî Eğitim Tarihinde, «Millî Eğitime en çok zararı olan Bakan» olarak adın geçecekse de, Demirel iktidarını içten sarsmanla artı eksiyi götürür hesabı sıfır kalacaksın, Ertem...

Bu iktidara bilmeden yaptığın zarar, Türk halkı için yarara dönüşecek, Ertem.

Bu durum kötü değil..

Bakanlığın zamanında işkence gören öğretmenlerin sızlamalarına, inlemelerine karşın bu dönüşüm iyi olacak, Ertem.

Ha gayret Ertem... Şu 55.000 öğretmenin birkaç binini daha kıyım makinasından geçir, Ertem...

Ertem!.. Ertem!.. Ertem!.. Rica ediyorum, ayrılma koltuğundan!

İçtenlikle istiyoruz bunu... Vallahi içtenlikle...

Aman! kızıp mızıp istifa etme. Lâzımsın bize...

Lâzımsın Ertem!..

Görüşler

Hikmet Kıvılcımlı 'nın tartışılacak tarih tezi üzerine

Sadık GÖKSU

Türk Solu'nun 1. ci sayısında Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın **«Tartışabilir miyiz? Birinci basamak: Türkiye'nin Düzeni»** başlıklı bir yazısı çıktı. Ayni konu 4. cü sayıda **«Türkiye'nin Düzeni»** başlığı altında devam etti. Yine ayni konu denebilir, Türk Solu'nun 35 ve 36. cı sayılarında «Tartışılacak Tarih Tezi» başlığı altında devam etti.

Bu yazıların ilk olarak anlattığı şudur: Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın bir tarih tezi vardır ve bu tezi kamu oyuna, özellikle de sosyalistlere sunmakta, bu tezin tartışılmasını, değerlendirilmesini, giderek ondan yararlanılmasını istemektedir. Türk Solu da, Kıvılcımlı'nın bu dileğine katılmakta, ona yardımcı olmaktadır.

Biz Hikmet Kıvılcımlı'nın ve Türk Solu'nun istedikleri tartışmaya girecek değiliz. Yazarın gerek bu yazılarında, gerekse «Tarih - Devrim - Sosyalizm» ve «Tarih Devrim Sosyalizm ışığında İlkel Sosyalizmden Kapitalizme İlk Geçiş - İngiltere» adlı kitaplarında ortaya attığı iddiaları değerlendirmek, açık söyleyelim bugünkü hazırlığımızla bizim harcımız değil. Ama yine de yazarın ve gazetenin henüz cevapsız kalmış olan çağrısına, geç de olsa belli bir bakımdan katılıp yararlı olabilmek sanı ve dileğindeyiz.

Bizim bu yazımızdaki çabamız, Kıvılcımlı'nın tarih tezinin kamu oyumuza maledilmesinde ortaya çıkan sorunlara eksik de kalsa, genel olarak değinmek ve bir dileği belirtmekten ibaret olacaktır. Önce Tezin hangi önem ölçüsünde ileri sürüldüğüne, Türk Solu'nda yayınlanan yazılardan başlayarak yaklaşalım.

«Tartışabilir miyiz?» başlıklı yazıda Hikmet Kıvılcımlı konuya şöyle giriyor: «Türkiye çözümlenmemiş meseleler ülkesidir. Konulmaz ki çözülsün.» Bu kısa bir yazıdır. Konu daha çok «TÜRKİYE'NİN DÜZENİ» başlıklı yazıda açılıyor. Bu yazıda ve daha sonra yayınlanan «Tartışılacak Tarih Tezi» yazısında yer alan metot meselelerinden biri şöyle belirtiliyor:

«Bu kabuğu kaldıralım. Altında yatan sebepler: «Türkiye'de Teşkilâtçı yok» «Fikir adamı yok» ve ilh. gibi en pisipisine küçükburjuva ukalâlıklarının ciddî ciddî pozlarla yapıldığı maskaralık «ideolojisi» ile mi açıklanabilir? Hayır.» «Türkiye'de 2 tip kurt teori düşmanlığı uluyor. Eski Kurtlar (kendi demagojilerini var etmek için): **«Teori adamı yok»** (Fikir adamı yok) diyorlar. Yeni Kurtlar: (kendi yokluklarını maskelemek için): «Teori yok» (Düşünceyi biz yapacağız) diyorlar. İkisi de ayni kapıya çıkıyor: HAREKETİ köksüzleştirmek. Hiç değilse dünü bilmeyen yeni kuşakları Kerametin kendilerinde olduğuna inandıracaklarını umuyorlar. Aldanıyorlar. Türkiye'de, Teorinin kendisi de, adamı da vardır. Hareketin kökü, gövdesi ve meyvası da...», «Bu olayın ayrıntılı gelişimlerini «Tarih-Devrim-Sosyalizm» ve «İlkel Sosyalizmden Kapitalizme Birinci Geçiş: İngiltere» adlı kitaplarda teorik bakımdan özetlemeye çalıştık. Aldıran olmadı. Yalnız birkaç «yetkili-Solcu» nun, konuyu kötülemek için, arkadan ve «karda gezip izini belli etmeksizin» kaşkarika fısıltısı kulaklara çalınmakla kaldı. Bu bizde teori yoksulluğunu azdıran pratik tabansızlığın onulmaz belgesiydi.» (1)

Gerçekten teori ve pratiğimizi ele alışta böyle bir metot meselesi ile karşılaştığımızı özellikle «Yön» dergisinde pek belirlice görmüştük. Biz öyle sanıyoruz ki, değerli araştırmacı Aslan Başer Kafaoğlu da, Akşam gazetesinde yayınlanan şu satırlarıyla ayni şanssızlığa düşmüştür:

«Belki de geçmişte sosyalist ve toplumcu eylem zayıf kaldığı için, sol kadrolar içinde analizci, inceleyici kadrolar çıkmadı. Çıkanlar da bir kalıp şemaya Türkiye'nin gerçeklerini indirmeğe çalıştılar. Bu nedenle Türkiye'de yeni **Anayasa ile sol tartışmaların görece serbestleştiğinde** ortada Sosyalist eylem ve örgütleme biçimleri hakkında olumlu ve somut çözümler yoktu. Yapılanlar daha ziyade Devlet Plânlama Teşkilâtının rakamlariyle kurulu düzenin tutarsızlığını ortaya koymak oldu. Bu sistematik olmayan ama özellikle yeni kadrolardan geliyordu. Kiminle omuz omuza kiminle karşı karşıya hangi sloganlarla savaşılacağı konusunu inceleme sol düşünürlere ve liderlere kalmıştı. Oysa o zamana kadar sol bilinen ve bir kısmı illegal harekete karıştığı iddiasiyle yargılanan ve bunlardan bir kısmı hüküm giyen kadroların düşüncelerinde yeni sanılan ama çok eski ve Türkiye gerçekleriyle test edilmemiş kalıplar vardı. Yetersizlik burada başladı...» (2)

Tuhaf bir şekilde başka bir metot meselesi dolayısile Hikmet Kıvılcımlı da, aynı Aslan Başer Kafaoğlu gibi yazılarında yer yer basmakalıp şemacılıktan yakınıyor: «Ey Türkiye'nin Türkleri ve Solların Sağları ve Solları!.. Yukarıda söylenenleri ne Doğunun, ne Batının kitapçıklarında okumadığınız için kınamayın, «Kendi omuzlarımız üstündeki» kafacıklarımızı kullanmaktan korkmayalım.», «Sosyal yapı değişikliği isteyen insanlar, harekete üç beş ısmarlama klişe «solluk» larla yetinemezler. Cihan ve insanlık gelişiminde belirli ilişkisi bakımından, kendi toplumunun biçimi ve özü işlenmedikçe «Teori» den konuşulmaz. «Devrimci Teorisiz, devrimci Hareket olamaz» gerçeğini bizde de hecelemeyen kalmadı. Ama, ne teorinin hareketi, ne hareketin teorisi üzerinde henüz kimse çalma çırpma tekerlemelerle saklanbaç oyunu oynamaktan başka türlüsüne katlanamıyor. «Sosyalizmin Bilimi »deyince: Bilimsel Sosyalizmin ana kitapları dışında (mutlak Türk olması şartıyla) her sosyalistten çevirili düşünceler yetmez. «Türkiyenin kendi öz koşulları» deyince: kırk yıldır yapılanları değil, basılmış yazılanları bile sansür ederek unutturmaktan başka «Üstâd» geçinmenin yolu kalmamış sayılamaz!» (3)

Daha Tarih Tezi'ne girmeden, metot meselesinde bile işlerin ne kadar karıştığını görüyorsunuz. Hikmet Kıvılcımlı, şemacılıktan kaçınmayı öğütlüyor, kendisinin bir araştırma yaptığını, dünya bilimi önüne bir tez attığını ileri sürüyor ve bu tezin tartışılmasını istiyor, fakat buna cevap almak şöyle dursun, eskilerin 27

yeni kitaplar

N. YILMAZ

Anarşizm J. Duclos ve Daniel Cohn-Bendit'den Babür Kuzucu ve Sermet Çağan çevirisi. Ant Yayınları. Ant Yayınları, bu kitapla belli bir konu üzerinde iki ayrı görüşü savunan kitapları tek cilt halinde toplayarak «Karşıtlar Dizisi»ne başlamaktadır. Kitabın bir bölümünde D. Cohn-Bendit tarafından, Fransa'da geçen yılki öğrenci hareketleri ele alınarak kaynağını Proudhon ve Bakunin'den alan anarşist ve gauchiste görüşler savunulmakta, öteki bölümde ise Duclos tarafından öğrenci hareketleri eleştirilecek, Baku'nin hareketi Birinci Enternasyonal'in belgelerine dayanılarak mahkûm edilmektedir.

Mektuplar Lenin'den çeviren Murat Devrim. Toplum Yayınları. Kitapta, Lenin'in 1900-1922 yılları arasında Gorki, Plehanov, Bebel, Lunaçerski, Roza Luxemburg ve başka devrimci liderlere ve kurullara yazdığı 100 mektup bir araya getirilmiş. Mektuplarda, ilk Rus Bolşevik Partisi'nin kurulmasında, Parti içinde başgösteren sapmalar ve fırsatçılıklara karşı savaşta ve dünyada ilk sosyalist devletin kurulmasında Lenin'in gösterdiği bitip tükenmek bilmeyen çabalar görülmektedir.

Bir avuç delikanlı Karel Ptaçnik'den Tektaş Ağaoğlu çevirisi. Gün Yayınları. Çekoslovak yazarı Ptaçnik, İkinci Dünya Savaşı sırasında evlerinden zorla alınıp Almanya'daki nazi çalışma kamplarına gönderilen Çek delikanlılarının öyküsünü anlatıyor. Çağdaş Çekoslovak yazarlarının en önde gelenlerinden olan yazar, bu sürükleyici eserinde kendi öz yaşantısını da dile getirmektedir.

Milli emniyet dosyası Faik Muzaffer Amaç. Habora Kitabevi. Şimdi avukatlık yapmakta olan eski felsefe öğretmeni kendisine pasaport verilmeyince Danıştay'da dava açmış, bununla da yetinmeyip kalkmış bir kitap yazmış. Kitapta, bir senaryo gibi dâvâ dolayısiyle bir ömür boyu çekilen çile ve bunda Millî Emniyetin acıklı rolü gözler önüne seriliyor. Önsözü yazan Mahmut Makal: «Bu dosyayı hazırladığı için, gelecek kuşaklar ve de tarih Amaç'ın hizmetini altın harflerle yazacaktır» diyor.

Mayıs'ta fenersiz yakalandığı, hazırlık yapmamış oldukları, söylediklerinin de şemalardan başka birşey olmadığı, yapılan azçok araştırmaların da yeni kadrolardan geldiği şeklinde bütün eski sosyalistleri hükme bağlayan bir iddia ile karşılaşıyor. Biz yine Tez'le ilgili çabamıza devam edelim.

Bize göre Tarih Tezi'nin yurdumuzda bugüne değin tartışılamamış olmasında, Kıvılcımlı'nın tevazu içinde kullandığı şu ifadelerin de önemli yeri vardır:

«Oysa, KLASSİFİKASYON bilimi olarak TARİH henüz dünyada kurulamamıştır. Tarihi dünyada gelişigüzel olaylar kırkambarı BİRİKİM bilimi olmaktan kurtarmadıkça, geri ülkeler içinde özellikle Türkiye'nin Tarihini anlamak güç oluyor. Türkiye Tarihini anlamadan Türkiye Gerçekliğini anlamak ise, ondan da daha güçleşiyor. Bu yüzden Teori topal kalıyor, Pratik aksıyor.»

«Spesifik olarak TARİH bilimi - bilebildiğimiz kadarıyla, bilemediklerimizi her zaman, herkesten öğrenmekle mutluluk duyarız - bugünkü Klâsik Tarih bilimi Batıda (Kapitalizmde) ve Doğuda (Formel Sosyalizmde) henüz yukarıda değdiğimiz iki genel ve özel eğilimden kurtulamamıştır. Tarih bilimi, 19. cu yüzyılın armağan ettiği tutunmuş, sevilir şemalardan bir türlü sıyrılamıyor. Yaşanmış gerçek Tarihin KIYASIYA MADDECİ DİYALEKTİK gidişi, okul kitaplarının mitolojisi masalları ile örtülüyor.»

«19. cu yüzyılın insancıl bilimleri: antropoloji, etnoloji v.s. alanlarında hayli malzemeler yığmıştır. Bu verilere 20. ci yüzyılda gelişen: Arkeoloji, Tarih öncesi v. s. bilimleri katıldı. Marx'ın o verileri işlemiye ömrü yetmedi. Engels, **adetâ bir vasiyet yerine getirirce** Morganın keşiflerini alabora etti ve **Menşei v.s.** eserinin üzerinden 7 yıl geçer geçmez Tarih öncesi biliminde **«adamakıllı ilerlemeler»** olduğunu belirtti. **Ya Engels'tenberi geçen 70 yılda yığılmış veriler, rafta mı kalacaktı?»**

«Elimize geçenlere göre, Tarihcil Maddecilik öğrencileri, haklı haksız nedenlerle, Tarih Bilimi yolunda ustalarının öğüdünü, bir dua gibi «amin!» demekle izlediler. Ustalarının metinlerini ezbere tekrarlamakta Usseverliğin yücesine kanat gerdiklerine inandılar. Bu marksizm değil, mistisimdi.» (4)

İşte örneğin Aslan Başer'i de, bir tezi açık seçik ele alıp, onun hakkındaki kanaatini, varsa eleştirisini, cepheden söylemekten alıkoyan, sanımca bu, değil Türkiye teori çevrelerini, tümüyle dünya bilim çevrelerini, meseleleri bir «kalıp şemaya», «test edilmemiş kalıplara» indirgeme tutumuyla niteleme ve sadece kendi çöplüğünde değil, dünya ölçüsünde bir «Hodri meydan» çekme davranışından ileri gelmektedir. «Tarihi dünyada gelişigüzel olaylar kırkanbarı birikim bilimi olmaktan» kurtarmayı dünyada kaç kişi ileri sürebiliyor? Engels'in sağlığında henüz rüşeym halinde olan Arkeoloji biliminin o zamandan bu yana biriktirdiği yeni tarih malzemesinin içine girmiş kaç babayiğitimiz var? Hikmet Kıvılcımlı, «Tarih-Devrim-Sosyalizm» adlı eserinin 23. sayfasında iddiasını pek dolaysızca ortaya koyuyor. Engels'in, «Ailenin, özel mülkiyetin ve devletin kökeni» adlı eserinin bizzat Engels'in ifadelerine göre, «Marks'ın bir vasiyeti» olduğunu bizzat Engels'in kendi eserinin birincisinden sadece 7 yıl sonra çıkan ikinci baskısına yazdığı önsözde, tarih malzemesinin bu zaman içinde büyük ilerlemeler kaydettiğini belirtiyor, ondan sonraki dönemde yığılan tarih malzemesinin ise tasnif edilmemiş olduğunu ve eserinin bu büyük görevi üzerine aldığını iddia ediyor. İşte bizim «yeni kadrolardan» beklediğimiz, genel, bir kalemde verilmiş hükümler olmayıp, bu iddiaların birer birer «test edilmesi» dir.

Bu vesileyle, Kıvılcımlı'nın «Tartışılacak Tarih Tezi» yazısına cevap verme arzusunda olduğunu, fakat bu işe gereken önemi verdiğinden bize sözaçmış olan değerli bilim ve eylem adamımıza ve varsa böyle bir çabada olan başkalarına saygımızı belirtmek isteriz. Tabii bu konuda ad açıklamak bize düşmez. Şunu bir daha belirtelim: Bizim yaptığımız, bir tezi savunmak değildir. Sadece Sokrates'in dediği gibi «bilmediğimizi bildiğimizi» söylüyor ve «bildiğini» söyleyenlerin de bizi bu önemli konuda aydınlatmaları gerektiği düşünce ve dileğimizi belirtiyoruz. Bir de; genel, yuvarlak hükümlere tok olduğumuza, gerçekten değiniyoruz.

Yazımızda asıl üzerinde durmak istediğimiz bir metot meselesini Hikmet Kıvılcımlı şöyle ortaya koyuyor:

«Canım, şimdi, Türkiye'nin binbir pratik çıkmazı önümüzde yatıp dururken, öyle yedibin yıllık tarihten genellemelere saplanmanın sırası mı?» denilecek. Bu düşünüş bizde «teori» adlı gücün en iyi dileklerle dahi, ne ağlanacak yoksulluklara uğratıldığını bir yol daha ispatlamaktan başka anlam taşımaz....» (5)

Bize göre, söz konusu Tarih Tezi'nin ortaya atıldığı bizim kamu oyumuzda bugünedek yerine oturmamış olmasında, bu metot meselesine gereken önemin verilmeyişinin son derece büyük rolü vardır. Hikmet Kıvılcımlı andığımız cümlesiyle de bu meseleyi gördüğünü belirtmiş, fakat bugünedeğin ne yazık ki, onun gereğini yerine getirmeye yeterince çaba sarfetmemiştir. Bizim kanımız budur.

«Tarih-Devrim-Sosyalizm» kitabı bu metot meselesine önem vermekten alabildiğine uzaktır. Kitap, toplumumuz hakkında oldukça büyük iyimserlikle kaleme alınmış, Tez, tamamen teorik açıdan ortaya konmuş, onun çağdaş praktikte neye yarayacağı üzerinde durmaktan, salt teorik çabalara pek uygun bir şekilde kaçınılmıştır. Bu iyimserlik, daha sonra onun tartışılmak üzere Üniversite bilim çevrelerine sunulmuş olmasında da gösterilmiştir. Kabul etmek gerekir ki, «Tarih-Devrim-Sosyalizm» kitabı, Türkiyede eylem adamlarından önce bilim adamlarına sunulmuştur. Hem öyle bir zamanda ki, bilim eylemin birbirinden halâ ayrı sayıldığı günümüzde.

Hikmet Kıvılcımlı, eserinin 5. ci sayfasındaki sunuşunda, **Bugünkü Türkiye'yi anlamak için, onun, dün içinden çıktığı (daha doğrusu bir türlü çıkamadığı) Osmanlı Tarihine inmek gerekti....»** der. Kitabının **«anlamak»** için yazıldığını söyleyen Kıvılcımlı, onun hemen hiçbir yerinde **«değiştirmek»** ten sözaçmaz.

Yukarıya aldığımız cümlesinde Hikmet Kıvılcımlı'nın da bu metot meselesini gördüğünü söyledik. Ama, görülmüş olan bu meselenin hakkı halen verilmemiştir. Hikmet Kıvılcımlı, Sosyalizmde anlamanın anlamak için değil, değiştirmek için olduğunu iyi bilir. Bunu hayatı ile de çok iyi bir şekilde göstermiştir. Devrimci teori'nin devrimci pratik için olduğunu bize anlatanlardandır. Kanımızca, kendi Tarih Tezi'ni ortaya koyarken, nedense bu tez ile o uygulamanın bağlantısını halen yeterince göstermemiştir. Daha ileri gidelim: hattâ bu bağlantıyı göstermede yeterli adımları bile atmış değildir.

Hikmet Kıvılcımlı «Türkiye'nin binbir pratik çıkmazı» için «İkinci Kuvayı milliyecilik» tezini ortaya atmıştır. Bu konuda kitap da yayınlamıştır. Yine bu konuda «Finans-Kapital» meselesini işlemektedir. Ama hep, bunların Tarih Tezi ile bağlantısını anlaşılır şekilde göstermeden.

Dikkat edersek Aslan Başer Kafaoğlu da, teorik hazırlıklar meselesine, pratik bir meseleyi ele alırken değiniyor. Hikmet Kıvılcımlı da, bizi kitaplığa çağırırken, ihtiyacımız olduğu şekilde, teorinin gereğini anlatırken, bunun pratik için neden lâzım olduğunu da, özellikle kendi tarih tezi bakımından gösterilmelidir.

«Şimdi» nin pratik meseleleri, sosyalist düşünce ve davranış adamından, öncelikle, savaş için strateji ve taktik yönünden aydınlıklar getirmesini istiyor. Bizim ilgimiz spontane olarak bu yöne çekilmektedir. Teori adamının buna gerektiğince önem vermesini istemek hakkımızdır.

Hikmet Kıvılcımlı, günümüz meseleleri için Tarih Tezi'nden doğan strateji ve taktik görüşlerinin neler olduğunu göstermelidir. Göstermişse veya bu konuda eskisinden yeni şeyler söyleyecekse, bu gösterdikleri ya da söyleyecekleri şeyleri ile Tarih Tezi arasındaki zorunlu bağlantıyı da gözler önüne sermelidir.

Evet, bu bağlantı zorunlu da olmalıdır. O Tarih Tezi'nden ancak böyle bir strateji ve taktik çıkmalıdır. Bu strateji ve taktiklerdeki değişiklikler de yine o tez ile şartlanmalıdır. Öte yandan, bu Tarih Tezi «bilinmeden», onu «bilmeyenlerce» yapılmış, teklif edilmiş başka strateji ve taktik'lerin de yanlış olduğunu göstermek gerekir.

Günümüz kavgasına yarayacak strateji ve taktikler ile bir tarih görüşü arasında bağlantı, zorunlu bağlantı yoksa, gösterilmemişse, o teorinin pratikten çıktığı ve pratiğe uygulanırlığı tartışılır. 1967 yılında Hikmet Kıvılcımlı Ankarada FKF'de ilk konferansını verdiği zaman, çok iyi niyetli bir devrim pratisyeni, 2,5 saatlik teorik açıklamalardan sonra «Peki ama, Ne yapmalı?» anlamında bir soru sormuştu. **Dr. Hikmet Kıvılcımlı, İkinci Kuvayı milliyecilik, Finans Kapital ile savaş gibi pratik konulardaki görüşlerini sonuç verir savaş aletleri olarak vuzuha kavuşturduğu takdirde sanıyoruz ki, Tarih Tezi, dil tezi, v.s. görüşleri de çok daha büyük ilgi ile karşılaşacaktır.**

Düşünce adamı olmak görevini isteyenlerden ise bu Tez hakkındaki görüşlerini bekleme hakkımız vardır. Aksi takdirde durum, fikir kargaşasını arttırmaya yarar. Hikmet Kıvılcımlı ile, bizimle beraber, Türk Solu'nun da «Tartışılacak Tarih Tezi» ne cevap beklediği muhakkak. Ama cevabın gelmediği yerde okuyucuya karşı görev bitmiş değildir.

Biz dileğimizle bir göreve katıldığımız inancındayız. Nerden ve kime, olumlu cevap gelirse aydınlık ve güç getirecektir. Bir daha gayret...

1. **Türkiye'nin Düzeni, Hikmet Kıvılcımlı. Türk Solu, sayı 4.**
2. **TİP şimdi ne olacak? A. Başer Kafaoğlu. Akşam, 9. 2. 1969.**
3. **Türkiye'nin Düzeni, Hikmet Kıvılcımlı. Türk Solu, sayı 4.**
4. **Tartışılacak Tarih Tezi, Hikmet Kıvılcımlı. Türk Solu, sayı 35.**
5. **Türkiye'nin Düzeni, Hikmet Kıvılcımlı. Türk Solu, sayı 4.**

AYDINLIK
sosyalist dergi

5. Sayı Çıktı

Türkiye'de Feodalizmin kaynakları ve bugünkü durumu
Muzaffer ERDOST

- **Birleşmiş Cephe mi, sınıflararası işbirliği mi? - Georgi Dimitrof.**
- **Türkiye'de sınıflar ve politika: Hikmet Kıvılcımlı**
- **Yunan iç savaşının gerçek yanı ve Truman Doktrininin asıl amacı: Türkkaya Ataöv**
- **Bilâ Tefrik-i Din ve Mezhep, İstanbul Amele ve İşçilerine!**

Yazışma: P.K. 100, Cebeci - Ankara.
Dağıtım: İstanbul - Fuat Büte, Ankara Cad. 34 (Herhangi bir bayide dergiyi bulamadığınız takdirde lütfen 27 89 49'a bildirin) Ege - Orhan Özşişmanlar.
Abone: (Türkiye için) Yıllık 50, Altı Aylık 25 TL.

Kütahya'da devrimcilere baskı yapılıyor!

Eyüp DEMİR
Değirmenözü İstasyonu halkından

Kütahya'da öteden beri sosyalist faaliyetleri sindirmek için, sistemli şekilde çalışan yoğun bir sağcı hareket vardır. Anayasamızın, halka tanımış olduğu kişisel haklar, bu sağcı hareket karşısında baltalanmakta, fikirsel gelişimler çıkarcı çevrelerin kirli emelleri ile boğulmaya çalışılmaktadır. Özellikle resmî işyerlerinde solcu eğilimli kişiler işten atılmakta, sosyalist olduğu zannına varılan köylüler jandarma baskısı altında zorla karakollara götürülmekte ve bir jandarma çavuşunun keyfî müstebitliğine boyun eğdirilmek istenmektedir.

Son günlerde, benim müşahede edebildiğim 3 mühendis (Biri Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Ismini bilmediğim bir mühendisle, Muzaffer Tuğ, Veysel Demirkaya) ile, yine ismini bilmediğim bir işçi ve ben, hiçbir gerekçesiz ve tazminatsız olarak, çalışmakta olduğumuz Kütahya Azot Fabrikasından iş akdimiz feshedilmiş, ayrıca Özden Sümer hanım'a da işten çıkması için Fabrika Müdürü Cevdet İmer tarafından baskı yapılarak «siz istifa etmezseniz biz atarız!» diye zorla istifa ettirilmiştir.

Şahsen, bu arkadaşların işten atıldıktan sonra, resmî makamlar tarafından kendilerine çeşitli komploların yapılıp-yapılmadığını bilmiyorum. Fakat, 3-Ekim-1968 tarihinde iş akdimin feshinden sonra şahsıma yapılan komplolarla, benimle yakın ilişki kurmuş işçi ve köylü dostlarıma yapılan şiddet ve sindiri hareketleri, Hitler Almanyasında ve Mussolini İtalyasında yapılmış bulunanların bir benzeri ve hattâ faaliyetlerimizin mahiyetine bakıldığında, çok daha aşırı olduğu görülür.

İşten atılışımdan sonra, Değirmenözü İstasyonu çevresindeki köylerde etkili olduğum ve sosyalist bir çevrem bulunduğunu bildikleri için, sağcı çevreler bu defa bu havale ile uğraşmaya ve bu konuda sırtını Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığına dayadığı anlaşılan Değirmenözü Jandarma Karakol Çavuşu Ahmet Çelenk baş rolü oynamaya başladı.

14-Ekim-1968 günü Jandarma Karakol Çavuşu Ahmet Çelenk, İhsaniye Köyü muhtarı Tahir Saltık ve azalardan Salih Kurt ile birlikte bir-iki kişinin daha bulunduğu bir toplantı düzenleyerek gece 23'e kadar aldıkları kararı sabahleyin uygulamaya başlamışlardır. Bu uygulama günü, işsiz kaldığım Kütahya'dan aynı köydeki kayınpederimin yanına sığınmaya gideceğim tarihe rastlar.

Jandarma Karakol Çavuşunun öncülük ettiği 8-10 kişilik bir grup, beni köye sokmama kararı alırlar. Köye girmemem için köyün korucu yola dikiltilir, fakat bunun yanında meseleyi duyan 35-40 kişilik bir grubun karşı koyması üzerine, karar fiyaskoya uğrar. Bu defa, bizzat Jandarma Karakol Çavuşu Ahmet Çelenk kahvelere benim girmemi yasaklayan şifahî bir fermanda bulunur. Bu da olumlu bir sonuç vermeyince, kayınpederim beni evinde bulundurduğu için muhtar Tahir Saltık ve aza Salih Kurt tarafından dövülür. Benimle sıkı arkadaşlığı olan aynı köyden Mevlüt Karakaya'yı Jandarma Karakol Çavuşu Ahmet Çelenk çağırarak benimle konuşmaması için hakaret eder. Bu deneme, ayrıca birkaç kişiye daha yapılırsa da müsbet bir sonuç alınamaz. Köyde çok kısa bir süre içinde bunun gibi tedhiş ve yıldırgı hareketleri birbirini kovalar ve ben bu ara bir iş bulabilmek için Ankara'ya geldiğimde, bu defa, çıkarcı çevrelerin hesabına çalışan bu zulüm mekanizmasının ve insanlık duygularından uzak hareketlerin ağırlığı köyde kalan ilerici dostlarımın omuzlarına yıkılır.

Bundan sonra, jandarma karakol çavuşu Ahmet Çelenk, işgüzarlığını kime kabul ettirmek istediğini bilmediğimiz birtakım cüretlerde bulunuyor. Değirmenözü ihtiyarlarını karakola çağırıp; sosyalist olan gençlerin babalarına hitaben: «Oğullarınızı karakola sokup adamakıllı döverim, ceplerine eroin, mermi koyarım; biliyorsunuz bunu yaparım, selâhiyetim de vardır. Hayatlarını söndürürüm!..» dediğine, karakola çağrılan ihtiyarlar tanıklık etmektedirler. Sudan sebepler yüzünden ve çoğu defa sebepsiz olarak Mevlüt Karakaya ve Seydiahmet Akkoç karakola çağrılarak dövülmek istendiklerini anladıkları için gitmemeleri üzerine jandarma karakol çavuşu Ahmet Çelenk eline bir cop ve ardına teçhizatlı iki jandarma eri ile köy kahvesinde bulduğu Seydiahmet Akkoç'u zorla götürmek istemişse de, olayı duyarak gelen kadın-erkek kalabalığının müdahalesi ve: «suçu ne, açıkça söyle, ne yapacaksın karakolda?» demeleri üzerine bırakmak zorunda kalmıştır. Bunun gibi tedhiş ve yıldırgı hareketleri, çavuşun bunca cüreti ve partizanca faaliyetlerinin altında taltif ve takdirin, kendini destekleyen resmî bir makamın güveni içinde bulunduğu intibalarımız, kısa bir zamanda yanılmadığımızı göstermiştir.

28-Ocak-1969 — 2-Şubat-1969 tarihleri arasında Mevlüt Karakaya, Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığında bulunan, ismini bilmediğim bir Albay tarafından Merkeze bir kaç defa çağrılıp, sosyalist köylülerin isimlerini söylemesi için sıkıştırılıyor ve bu defa da insana yakışmıyan muamelelerin tatbikatına burada da başlanarak had bir safhaya ulaşıyor. Bunun yanında müteaddit defalar ayrı ayrı kişilerin Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığına çağrılışları ile Merkeze gidenler, Jandarma Merkez Kumandanlığında bulunan Albayın emriyle yanına bir de jandarma teğmeni verilip bir askerî pikaba bindirilerek ayrıca Değirmenözü jandarma karakolunda ifadeleri alınmak üzere getirilirken, bu, özellikle halkın kişisel emniyet ve fikir özgürlüğünün köküne benzin dökercesine 40 km.lik bir köy yolunda şu kadar yakıt harcanarak propagandist faaliyetlere yol açıyor.

Teğmen, yanındaki sabık dostlardan Ali-osman Karakaya ile Değirmenözü'ne geldiğinde, halkın boş vakitlerini değerlendirmeleri için bizzat tarafımdan sağlanmış birkaç kitabın bulunduğu, yabancı misafir ve yolcuların uğradığı köy odasına gelerek; odada oturmakta olanlara: «Karakol çavuşu ile iyi geçinin; bundan sonra da odada oturmak yasak. Karakol çavuşu ile iyi geçinmezseniz, evlerinizi bile kapatır, sizi köy köy dağıtırım!..» demesi üzerine, odada oturanlar: «Teğmenim, bizim kimseyle uğraştığımız yok. Biz çavuşla değil; çavuş bizimle uğraşıyor. Karakol çavuşu açıktan açığa silâh kaçakçılığı yaparken ve biz bunu şahidi, ısbatı ile ortaya koymuşken, ona birşey denmiyor da, bize karşı yapılan bu nedir?» demeleri üzerine, teğmen, bu defa, bunları da alıp karakola tıkıyor.

Bütün bu olaylar sistemli bir şekilde her türlü gayri kanunî yola başvurularak sindirme politikasının güdüldüğünün ısbatıdır. Aynı şekilde, diğer kazalardaki sosyalist köylülere de baskılar yapılmaktadır. Örneğin, Altıntaş kazasında, Keçiller Köyünden Ahmet isimli bir vatandaş ile 4 arkadaşı, bir ev yangını üzerlerine yıkılarak karakola alınıp 3 gün süre ile dövülmüşlerdir. Yakalanmayıp Kütahya'ya kaçan Ahmet, C.H.P. Kütahya İl Başkanı Avukat Ahmet Güner'e durumu anlatmış, onun da Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığına durumu bildirmesi üzerine serbest bırakılmışlardır.

Bütün bu olaylar zincirleme olarak birbirini takip ederken, bugüne kadar başvurduğumuz resmî makamların aldırmazlığı ve hatta, bu yıldırgı politikasını el altından desteklediği kanısını veren, şikâyet sonrası olayların daha çok kızıştığını ve daha sistemli bir şekilde yapılan gayrî kanunî muamelelerin daha yüksek kademeler tarafından tatbikatına geçildiğini görmekteyiz.

Şimdi bu şartlar altında, fikirsel özgürlük ve kişisel güvenliğimizi; ancak sınıfsal çıkarlarımızı düşünmeye ve içinde bulunduğumuz şartları iktisadî açıdan değerlendirmeye başladığımız zaman yitirdiğimizi anlayan bizler, bunca şikâyet ve dileklerden sonra bir de sizlere başvurmayı düşündük.

Basın yolu ile; vatandaşların kişisel emniyet ve fikir özgürlüğüne iktidarın tanımış olduğu hakkın derecesini kamu oyuna sunmanızı saygılarımızla arzederiz.

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete — Sahibi : Şerif Tekben — Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen — İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 — Ankara Temsilciliği : Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A — Dizgi Tertip : ÖZ—GÖR Matbaası, Basıldığı Yer : Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel : 27 89 49 — Anadolu Dağıtımı : GA - ME - DA — Yıllık Abonesi : Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL., — İlân : Santimi 20 TL., Yayın İlânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.